

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADINLARIN HER TÜRLÜ ŞİDDET VE
AYRIMCILIĞA MARUZ KALMALARININ ÖNLENEREK BU ALANDAKİ
MEVCUT DÜZENLEMELERİN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ VE ALINMASI
GEREKEN EK
TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS
ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/696, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835)
TUTANAK DERGİSİ

5'inci Toplantı
19 Aralık 2024 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, Komisyonun bugünkü gündemine, şiddetsiz toplumun ve kadın-erkek fırsat eşitliği bilincinin oluşması için eğitimin gerekliliğine, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un "Kurumlararası koordinasyon ve eğitim" başlıklı 16'ncı maddesine, "gösterişçi duyarlılık" kavramına ve Milli Eğitim Bakanlığının kadına karşı şiddetle mücadele ve kadın-erkek fırsat eşitliğinin sağlanması konusunda yürüttüğü çalışmalara ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, Komisyonun konusunun kadına yönelik şiddeti araştırmak olduğuna ve katılımcılara soru sorulurken buna dikkat edilirse daha verimli sonuç alınacağına ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, Genel Kuruldaki bütçe görüşmeleri devam ettiği için Komisyon üyelerinin yorgun olduğuna ve Komisyon üyesi olmayan milletvekillerine soru sormaları için bir dakika süre vereceğine ilişkin açıklaması

4.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun yapılan sunumlara ilişkin görüşmelerde yaptığı konuşmasındaki kendisiyle ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in, "gösterişçi duyarlılık" kavramı, kadına yönelik şiddetin önlenmesinde eğitimin rolü, Milli Eğitim Bakanlığının üzerine düşen sorumluluk ve Bakanlıkça kadına yönelik şiddeti ve ayrımcılığı önlemeye yönelik yürütülen çalışmalar hakkında sunumu

2.- Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Otrar'ın, "şiddet" kavramı, Bakanlığın kadına yönelik şiddetle mücadele alanındaki görev ve sorumlulukları, mevzuat, Bakanlığın kadına yönelik şiddetle mücadele konusundaki plan ve uygulamaları hakkında sunumu

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin ve Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Otrar tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun açıklamasındaki Komisyon üyesi olmayan milletvekillerine soru sormaları için bir dakika süre vereceğiyle ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması
- 2.- Kastamonu Milletvekili Fatma Serap Ekmekci'nin, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun yapılan sunumlara ilişkin görüşmelerde yaptığı konuşmasındaki Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'yla ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması
- 3.- Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun yapılan sunumlara ilişkin görüşmelerde yaptığı konuşmasındaki Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'yla ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması
- 4.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, yapılan sunumlara ilişkin görüşmelerde yaptığı konuşmasındaki Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'yla ilgili ifadeleri maksadı aştıysa özür dilediğine ve samimiyetle konuya katkısı olsun diye Komisyonda bulunduğuyla ilişkin açıklaması

VI.- KARARLAR

- 1.- Komisyon üyesi olmayan milletvekillerine beş dakikalık konuşma süresi verilmesine ilişkin karar

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KADINLARIN HER TÜRLÜ ŞİDDET VE AYRIMCILIĞA MARUZ KALMALARININ ÖNLENEREK BU ALANDAKİ MEVCUT DÜZENLEMELERİN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ VE ALINMASI GEREKEN EK TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10/696, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835)

5'inci Toplantı
19 Aralık 2024 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kadınların Her Türlü Şiddet ve Ayrımcılığa Maruz Kalmalarının Önlenerek Bu Alandaki Mevcut Düzenlemelerin Gözden Geçirilmesi ve Alınması Gereken Ek Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 12.10'da açıldı.

Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu,

Komisyonun bugünkü gündemine, şiddetsiz toplumun ve kadın-erkek fırsat eşitliği bilincinin oluşması için eğitimin gerekliliğine, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un "Kurumlararası koordinasyon ve eğitim" başlıklı 16'ncı maddesine, "gösterişçi duyarlılık" kavramına ve Millî Eğitim Bakanlığının kadına karşı şiddetle mücadele ve kadın-erkek fırsat eşitliğinin sağlanması konusunda yürüttüğü çalışmalara,

Komisyonun konusunun kadına yönelik şiddeti araştırmak olduğuna ve katılımcılara soru sorulurken buna dikkat edilirse daha verimli sonuç alınacağına,

Genel Kuruldaki bütçe görüşmeleri devam ettiği için Komisyon üyelerinin yorgun olduğuna ve Komisyon üyesi olmayan milletvekillerine soru sormaları için bir dakika süre vereceğine,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun yapılan sunumlara ilişkin görüşmelerde yaptığı konuşmasındaki kendisiyle ilgili ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin tarafından, "gösterişçi duyarlılık" kavramı, kadına yönelik şiddetin önlenmesinde eğitimin rolü, Millî Eğitim Bakanlığının üzerine düşen sorumluluk ve Bakanlıkça kadına yönelik şiddeti ve ayrımcılığı önlemeye yönelik yürütülen çalışmalar;

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Otrar tarafından, "şiddet" kavramı, Bakanlığın kadına yönelik şiddetle mücadele alanındaki görev ve sorumlulukları, mevzuat, Bakanlığın kadına yönelik şiddetle mücadele konusundaki plan ve uygulamaları;

Hakkında sunum yapıldı.

Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin ve Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Otrar tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

İstanbul Milletvekili Elif Esen, Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun açıklamasındaki Komisyon üyesi olmayan milletvekillerine soru sormaları için bir dakika süre vereceğiyle ilgili ifadelerine,

Kastamonu Milletvekili Fatma Serap Ekmekci, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun yapılan sunumlara ilişkin görüşmelerde yaptığı konuşmasındaki Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'yla ilgili ifadelerine,

Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun yapılan sunumlara ilişkin görüşmelerde yaptığı konuşmasındaki Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'yla ilgili ifadelerine,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, yapılan sunumlara ilişkin görüşmelerde yaptığı konuşmasındaki Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'yla ilgili ifadeleri maksadı aştıysa özür dilediğine ve samimiyetle konuya katkısı olsun diye Komisyonunda bulunduğu,

İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon üyesi olmayan milletvekillerine beş dakikalık konuşma süresi verilmesi yapılan oylama sonucunda kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüőülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 15.12’de son verildi.

19 Aralık 2024 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.10

BAŞKAN: Mustafa Hulki CEVİZOĞLU (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Asuman ERDOĞAN (Ankara)

SÖZCÜ: Müşerref Pervin Tuba DURGUT (İstanbul)

KÂTİP: Zuhal KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş)

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Bakanım, Değerli Komisyon üyeleri, kıymetli katılımcılar ve basınımızın bizi asla yalnız bırakmayan değerli temsilcileri; hoş geldiniz.

Toplantı yetersayımız vardır, Komisyonumuzun 5'inci Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, Komisyonun bugünkü gündemine, şiddetsiz toplumun ve kadın-erkek fırsat eşitliği bilincinin oluşması için eğitimin gerekliliğine, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un "Kurumlararası koordinasyon ve eğitim" başlıklı 16'ncı maddesine, "gösterişçi duyarlılık" kavramına ve Millî Eğitim Bakanlığının kadına karşı şiddetle mücadele ve kadın-erkek fırsat eşitliğinin sağlanması konusunda yürüttüğü çalışmalara ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri -böyle resmî konuşmaya başladım ama ben, ben olarak devam edeyim- Komisyon olarak Kadına Şiddeti ve Ayrımcılığı Önlemeye Yönelik Araştırma Komisyonuyuz malum. Bu konuda çeşitli çevrelerden "Kimlerle konuşacaksınız? Kimlerden bilgi alacaksınız? Sizin komisyonunuzun fonksiyonu nedir?" gibi sorular geliyor. Örneğin, "Millî Eğitim Bakanlığının bu konuyla alakası nedir? Daha çok Aile Bakanlığının ilgisi, bağlantısı vardır." deniliyor ama Millî Eğitim Bakanlığımız, kadına şiddetin önlenmesi konusunda -müfredat bakımından da- kız çocuklarının eğitimi bakımından da anaokulundan belli bir yaşa kadar uyguladığı müfredatla çok önemli bir fonksiyon icra ediyor. O nedenle, bugün kadına yönelik her türlü şiddet ve ayrımcılıkla mücadelede Millî Eğitim Bakanlığının mevcut düzenlemelerini, uygulamada devam eden sorunların tespitini, alınması gereken önlemleri belirlemek amacıyla Sayın Bakanımızı ve uygun gördüğü Bakanlık bürokratlarını dinleyeceğiz.

Biz neredeyse haftada iki gün toplanıyoruz Sayın Bakanım ve değerli arkadaşlar. Ben de başında, sonradan bana konuşma fırsatı kalmaz diye fırsattan istifade ederek kadın-erkek eşitliği kavramından da yararlanarak kısa bir konuşma yapıyorum.

Şiddetsiz toplum ve kadın-erkek fırsat eşitliği bilincinin oluşması için gerekli zihinsel değişim ve dönüşüm ancak eğitim yoluyla karşılanabilir. Aslında eğitim sadece bu alanda değil, dünyada ve Türkiye'de her şeyin başı. Hani televizyonlarda duyduğumuz gibi "eğitim şart" diyoruz, eğitim şart ama buna rağmen niye bu şiddet ve ayrımcılık devam ediyor; ona bakacağız.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un "Kurumlararası koordinasyon ve eğitim" başlıklı 16'ncı maddesi şunu söylüyor: "İlköğretim ve ortaöğretim müfredatına, kadının insan hakları ve kadın-erkek eşitliği konusunda eğitime yönelik dersler konulur." Bu nedenle Millî Eğitim Bakanlığımız çok önemli bir görev icra ediyor.

Gündemimizdeki konuların görüşülmesine başlamadan evvel, araştırma yaparken her toplantıya her seferinde tekrar tekrar okuyarak gelmeyi tercih ediyorum. Okurken yeni bir kavramla karşılaştım, çok ilginç bir kavram, belki sizler biliyorsunuzdur bunu, "Gösterişçi duyarlılık" diye bir kavram. Gösterişçi duyarlılık, kadına şiddeti önleyelim diye kampanya yapanların bir kısmının sahte bir eylem içinde, kampanya içinde olduğunu gösteriyor.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Şiddete de sebep olabiliyorlar bazen, şiddeti körüklüyorlar.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bravo, evet.

Şimdi, elimde, kaynağı da söyleyeyim, TRT Akademi dergisi var; hakemli bir dergi, akademik bir dergi. Elimdeki Ocak 2024 sayısı -herkese de tavsiye edeceğim bir dergi bu- "Medyada Şiddetin Temsili" başlığını taşıyor. Dün de Aile Bakanımız varken çeşitli konularda medyanın şiddeti özendirmedeki kötücül rolünü tartışmıştık. Burada "Sema Çağlayan" isimli bir akademisyenimizin, doktor araştırmacımızın çalışmasından üç beş cümle okuyup ana akışa döneceğim.

Gösterişçi duyarlılık, daha basit ifadesiyle, kamuoyunda hani gençlerin kullandığı kavramla "duyar kasma" demekmiş, -İngilizcesi "virtue signalling"-gençlerin kullandığı kavram bu. Şimdi, ne demekmiş bu? "Temel olarak iyi ve erdemli davranışlara ilişkin topluma dürüst olmayan sinyaller verme." demekmiş. Yani "Kadına şiddete karşıyız, karşıyız." diye kampanyalar yapılıyor; evet, o kampanyaları biz de destekliyoruz, en azından ben de destekliyorum ama bu kampanyalar ne kadar samimi, bunun üzerine akademik bir çalışma yapılmış; bu makale onu anlatıyor. İnceleme yapmışlar, şimdi şuradan iki satır okuyacağım: Bu sosyal medyadaki paylaşımların büyük bir kısmı özgün ve yazılı ifadeden yoksunmuş. Kolaycı bir yaklaşımla yalnızca etiket kullanılarak destekte bulunulmaya çalışılmış. Mevcut ifadeler, bireylerin görüş ve düşüncelerini aktarmada yetersiz kalan ifadelermiş. Yoğun bir duygu gösterimi var bu ifadelerde ancak bu duygunun yoğunluğu tam tersi bir işlem hâline gelmiş, akademik araştırmaya göre. Gösterişçi duyarlılık şüpheleri, bu ifadelerde tam tamına oturuyormuş.

Şimdi, son cümleleri okuyorum, diyor ki uzmanımız, yabancı kaynaklardan alıntı yaparak: "Gösterişçi duyarlılık, etik söylemin gerçekliğini ihlal eden ahlaki sinizm, öfkenin sahte bir şekilde sıklıkla tekrarlanması nedeniyle güven kaybetmesi sonucu öfke tükenmesi." Sizin dediğiniz gibi Sayın Vekilim yani "Sık sık bunu yüksek bir duyarlılıkla medyada, sosyal medyada yazıyor ama şiddeti önlemek için bir öfke tükenmesi ve duyarsızlaşmaya neden oluyor." diyor. Yani biraz Bourdieu'nun söylediği gibi sahte gerçeklik ortaya çıkıyor. Yanındaymış gibi yaparak aslında konudan uzaklaşıyor, çözümünden uzaklaşıyor. Makalede "Bunun sonucunda, ahlaki değerlere dair ifadeler

değer kaybediyor. Sosyal medya ortamında oluşturulmak istenen sözde farkındalık çalışmalarının ifadelerdeki yüzeysellik ve etkileşim oranlarının düşüklüğü dolayısıyla olumsuz durumlardan öfke tükenmesi ve duyarsızlaşmaya yönelik negatif etkiye neden oluyor.” deniyor. Çok önem verdiğim ve hoşuma giden bir kavram, gösterişçi duyarlılık.

Şimdi, Sayın Bakanım ve kıymetli vekil arkadaşlarımız; kız çocuklarının okullaşma oranının artırılması, eğitim çağı dışında kalan kadınların okuryazarlık oranlarının artırılması, şiddetin önlenmesi açısından Bakanlığımızla bağlantılı bazı konu başlıklarını söylüyorum. Okul öncesi eğitimden başlayarak örgün ve yaygın eğitimin tüm kademelerinde kadına yönelik şiddet ve ayrımcılıkla mücadele kapsamındaki müfredat çalışmaları; farkındalık yaratma ve zihniyet dönüşümünü sağlama çalışmaları; bunu sağlamak için gerçekleştirilen eğitim, seminer, atölye çalışmaları gibi etkinlikler; kadınların istihdama yönelik meslek edindirme kursları ve girişimcilik eğitimleri; şiddete uğrayan, tanık olan çocuklar ile şiddete eğilimli ya da şiddet davranışı gösteren çocuklara yönelik özel terapi ve rehabilitasyon programları Millî Eğitim Bakanlığımızın çalışma alanlarında yani bu toplumsal problemin çözümü için Bakanlığımızın üzerine büyük görevler düşüyor.

Şimdi, gündemimizdeki işlerin görüşülmesine başlıyoruz.

Sayın Bakanımıza söz vereceğiz. Sonra, sunumdan sonra -Bakanlığımızın bir sunumu olacak, Genel Müdürümüz yapacak sanıyorum- hem soruları hem milletvekillerimizin değerli görüşlerini alacağız.

Birkaç saniyenizi rica ediyorum Sayın Bakanım, eğer kameralar sizi gösterebilir istiyorsanız. Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; şimdi, bu resmî toplantıları yapıyoruz ama çok da resmiyete gerek yok galiba.

Bu arada bir anımı anlatayım: Biz Turgut Özal’ı gazeteci olarak izlerken bütün basın mensupları Başbakan Özal’ın karşısına geçmişti, Başbakan Özal konuşmazdı, niye bekliyor diye önce anlamazdık. “TRT geldi mi?” diye sorardı -o zaman özel kanal yok tabii, yeni yeni başlıyor- TRT kameramanı görünce Başbakan Özal konuşmaya başladılar.

Evet, Sayın Bakanım, buyurun.

III.- SUNUMLAR

1.- Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin’in, “gösterişçi duyarlılık” kavramı, kadına yönelik şiddetin önlenmesinde eğitimin rolü, Millî Eğitim Bakanlığının üzerine düşen sorumluluk ve Bakanlıkça kadına yönelik şiddeti ve ayrımcılığı önlemeye yönelik yürütülen çalışmalar hakkında sunumu

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz, değerli basın mensupları, kıymetli misafirler; ben de hepinize davetiniz için teşekkür ediyorum.

Komisyonunuzun, amaçlandığı şekilde Türkiye’de genel anlamda şiddeti, özel olarak da kadına yönelik şiddeti azaltacak tedbirlerin en azından yoğun bir şekilde ele alındığı bir raporla, alınması gerektiğine dair bir raporla tamamlanmasını ve raporunuzun gereklerinin de bizler tarafından hayatiyete geçirilmesini ümit ediyorum, bekliyorum, arzu ediyorum; inşallah güzel bir çalışma olur.

Başkanım, sizin başladığınız yerden birkaç cümle söyleyeyim. Maalesef, modern toplum, içinde yaşadığımız toplum bazı kavramları kirliliyor yani kirlettiği kavramlar var; bu, yeni de değil. Ben Siyasalda öğrenciyken “toplam kalite yönetimi” diye bir kavram çıkmıştı, sonra “stratejik yönetim” diye bir kavram çıktı ve insanlar ne yaparsa yapsın mutlaka bu kavramlara atıfta bulunuyorlardı; şimdi, öyle bir noktaya geldik ki... Bu ara çok popüler olan Güney Koreli yazar Byung-Chul Han’ın “Şeffaflık Toplumu” diye bir kitabı da var, orada da aynı şekilde, modern toplumların şeffaflık vurgusu eleştiriliyor. Şimdi de böyle sizin, gençlerin tabiriyle “duyar kasma” bu duyarlılık göstergesi, gösterici duyarlılık -her neyse- maalesef çok popüler, etrafımızdaki herkes benzeri literatürle konuşuyor. Sonuçta, söylem üzerinden baktığımızda Türkiye’de, daha doğrusu dünyada şiddetin olmayacağı, olmaması gereken bir toplum var ama maalesef şiddet de yaşıyor. Demek ki söylemler, sizin tanımladığınız şekilde gösterişçi bir duyarlılık ya da duyar kasma hâlinde. Ben size beni davet ettiğinizi de söylemiştim, biz de Millî Eğitim Bakanlığı olarak bu konuda katkı verebileceğimiz her ne varsa hazır olduğumuzu ifade etmek için...

Müsaade ederseniz ben kısa bir giriş yapacağım, ardından da Bakanlıktan... Tam da sizin, Bakanlığımızdan beklediğinizi ifade ettiğiniz cümleleri yapacak birimlerimiz burada; Talim ve Terbiye Kurulu Başkanımız Profesör Doktor Cihad Demirli, sizin müfredatın içerisine bunların konulması gerekir dediğiniz şeyleri yapacak birimimiz; Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz, bizim özellikle şiddetle mücadele konusunda görev ve yetki alanı tanımı olan Genel Müdürümüz Mustafa Otrar Hocamız; Destek Hizmetleri Genel Müdürümüz, bütün bunların lojistik hizmetini sağlaması gereken birimimiz Ömür Fatih Karakullukçu ve Serpil Hanım, Özel Eğitim Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzde Daire Başkanı olarak çalışıyor. Ben kısa bir konuşma yaptıktan sonra müsaade ederseniz Mustafa Hocamız hem Bakanlığın yaptığı çalışmalarla ilgili detaylı bilgi verecek hem de bundan sonraki süreçle ilgili olarak yapacaklarımıza dair sizleri bilgilendirecek.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadın, hayatın her alanında toplumun mimarıdır. Kadını dışlayan, onu ötekileştiren veya şiddetle susturmaya çalışan bir toplum kendi köklerine balta vurmuş demektir. Kadının varlığı olmadan aile olmaz, aile olmadan güçlü bir toplum olmaz, güçlü bir toplum olmadan güçlü bir devletin inşa edilmesi mümkün değildir. Aileyi, toplumu ve nesilleri derinden yaralayan, toplumsal huzuru, adaleti ve geleceğimizi tehdit eden bu soruna ilişkin Sayın Cumhurbaşkanımızın şu ifadesi aslında her şeyi özetlemektedir: “Kadına şiddet insanlığa ihanettir.” O yüzden kadına yönelik her türlü şiddet adalete, merhamete ve insanlığın onuruna ihanettir. Ülkemizde tek bir kadının dahi şiddete uğramasına göz yummayacağımız gibi, bu mücadeleyi sadece yasalarla değil, zihniyet dönüşümüyle topyekûn bir seferberlik anlayışıyla çözebiliriz.

İzninizle, kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda eğitimin hayati rolüne ve taşıdığı sorumluluğa özellikle dikkat çekmek istiyorum. Öncelikle, bu meselenin toplumsal huzur ve adaletin korunması açısından uluslararası bir mücadele gerektirdiğini de hatırlatmak isterim. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre, dünya genelinde her 3 kadından 1’i hayat boyunca fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Birleşmiş Milletlerin UN Women raporları da bu gerçeği doğrular. Aynı şekilde, OECD verilerine göre Türkiye’de kadına

yönelik şiddet oranı yüzde 38’le OECD ülkeleri arasında önemli bir sırada. Bu tablo, sorunun ciddiyetini ve önlenmesi için atılacak, atılması gereken adımlara ihtiyacın aciliyetini göstermektedir.

Yaşamın erken dönemlerinde şiddete tanık olmak ya da doğrudan mağdur olmak bireylerin ilerleyen yıllarda şiddeti bir iletişim aracı hâline dönüştürme ya da şiddet davranışlarını içselleştirme riskini önemli ölçüde artırmaktadır. Şiddetin bireyin duygu dünyasında derin yaralar açmakla kalmayıp empati yeteneğini körelterek sağlıklı ilişkiler kurma becerisini de zayıflattığı bilinmektedir. Bu nedenle, kadına yönelik şiddet yalnızca fiziksel bir mesele olarak değil, aynı zamanda bireyin psikolojik, sosyal ve ekonomik bütünlüğünü etkileyen kapsamlı bir sorun alanı olarak ele alınmalıdır ancak toplumsal eşitsizlikleri besleyen unsurlar bu mücadeleyi daha da zorlayıcı hâle getirmektedir. Yaşadığımız salgın süreci ve dünyanın çeşitli coğrafyalarında süregelen savaşlar ve çatışmalar eşitsizlikleri daha da derinleştirmiştir. Savaşlar ve salgının yarattığı kriz ortamları, kadınları ve çocukları savunmasız bırakırken şiddet vakalarının artışı da hızlandırmıştır. Filistin’de işgal altındaki topraklarda kadınlar çocuklarıyla birlikte bombaların gölgesinde hayatta kalmaya çalışırken fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddetin en ağır biçimlerini yaşamaktadır. Benzer şekilde, Suriye’de Baas rejimi döneminde aynı şekilde kadınlar ve çocuklar benzeri işkence ve kötü muameleye maruz kalmışlardır.

Sayın Başkan, değerli katılımcılar; Millî Eğitim Bakanlığı olarak kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda üzerimize düşen sorumluluğun farkındayız ve bu farkındalık bilinciyle hareket etmeye de çaba sarf ediyoruz. Bu doğrultuda çocuklarımızın, öğretmenlerimizin ve eğitim camiamızın tüm bireylerinin her türlü şiddetten korunmasını sağlamak adına kapsamlı adımlar atıyoruz. Çocukların eğitime erişimini artırmak ve toplumun her kesimini eğitime dâhil etmek amacıyla Kız Çocuklarının Okullaşma Oranının Artırılması Projesi, Eğitim ve Güvenlik Projesi, Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesi Projesi gibi birçok projeyi hayata geçirdik. Özellikle kız çocuklarının okullaşma oranlarında önemli artışlar sağladık. An itibarıyla 2022-2023 eğitim öğretim yılında bu oran yüzde 93,82; ortaöğretim kademesinde ise 91,57; son verilerimiz, istatistiklerimiz yıl sonunda yayınlandığı için onu da sizlerle paylaşıyoruz.

Ayrıca, sosyoekonomik dezavantajlı bölgelerde okullaşma oranlarını artırmak amacıyla derslik yapımından dijital eğitim içeriklerinin geliştirilmesine, ücretsiz ders kitaplarının dağıtılmasından taşıma ve yemek hizmetlerine kadar pek çok benzeri projenin altına da imza attık. Yetişkin eğitiminde de önemli çalışmalar yürütüyoruz. 2008 yılında Sayın Emine Erdoğan’ın himayelerinde başlatılan Ana-Kız Okuldayız Okuma Yazma Kampanyası ve 2018 yılında gerçekleştirdiğimiz okuryazarlık seferberliğiyle okuma yazma oranlarını artırmak için yoğun bir çaba sarf ettik, şu an itibarıyla yüzde 96’nın üzerinde bir okuryazarlık oranına erişmiş durumdayız.

Bununla birlikte, kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve ailelerin bilinçlendirilmesi amacıyla yaygın eğitim kapsamında kadına yönelik şiddetin önlenmesi kursu, aile eğitimleri -yine, bu da bir kurs başlığı- kadın konukevlerinden hizmet alan kadınların ebeveynlik becerilerini geliştirmeye yönelik kurslar, mevsimlik gezici tarım işçilerinin sürekli istihdama erişimlerini artırmayı hedefleyen eğitim programları; bunlar yaygın eğitim kapsamında yürüttüğümüz kurs başlıkları.

Ayrıca, kırsal alanda yaşayan kadınlara öncelik verilerek kadınların meslek edinme, istihdam ve girişimcilik oranlarını artırmayı, çalışma koşullarını iyileştirmeyi ve aile eğitimleri gibi projelerle destek sunmayı amaçlayan projelerimizi de hayata geçirmek üzereyiz. Bakanlığımız, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, 2006/17 sayılı Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi için Alınacak Tedbirler konulu Başbakanlık genelgesi gibi mevzuatlar çerçevesinde şiddetin önlenmesine yönelik aktif bir sorumluluk üstlenmektedir. Bu doğrultuda, bu yaz 26 Ağustos 2024 tarihinde okullarda şiddetin önlenmesini içeren bir genelge yayımlayarak Bakanlığımızın merkez ve taşra teşkilatı birimlerimize gönderdik. Bu birimlerimizde şiddetin önlenmesi konusunda görev ve sorumlulukları tanımladık, okullarda şiddetin önlenmesine yönelik ne tür tedbirler alınması gerektiğini hatırlattık, Bakanlık olarak üstümüze düşen tedbirleri aldık. Genelgemiz, şiddete neden olabilecek riskleri tespit etmek, eğitimde fırsat eşitliğini artırmak ve bireylerin çok yönlü gelişimini sağlamak amacıyla kapsamlı bir yol haritası oluşturdu.

Ayrıca, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı çerçevesinde Bakanlığımıza düşen görevleri somutlaştırarak her yıl kadına yönelik şiddetle mücadele faaliyet planı hazırlıyoruz. Bu plan kapsamında, okul öncesinden başlayarak tüm eğitim kademelerinde öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi ve velilere yönelik koruyucu çalışmalar gerçekleştirmekteyiz. Rehber öğretmenlerimiz ve psikolojik danışmanlar tarafından akran zorbalığı, öfke kontrolü, hak ve sorumluluk bilinci, kadına yönelik şiddet gibi konularda eğitimler verilmektedir. Böylelikle şiddetle mücadelenin yalnızca bireysel değil, kurumsal bir koordinasyon çerçevesinde yürütülmesini de hedefliyoruz. Okullarımızda zorbalık, iletişim becerileri ve öfke kontrolü gibi konularda farkındalık artırıcı psikoeğitim çalışmaları düzenlemeye, afiş, broşür ve benzeri kampanyalarla hem öğrencilerimizi hem de velilerimizi bilinçlendirmeye devam ediyoruz.

Adalet sistemi içindeki çocuklara yönelik hizmetlerde Millî Eğitim Bakanlığı personelinin dikkat etmesi gereken ilkeleri belirleyen ve çocukların yaşadığı mağduriyetlerin giderilmesine odaklanan adalet sistemi içindeki çocuklara yaklaşım kılavuzu hazırladık.

Biz, Millî Eğitim Bakanlığı olarak kadın nüfusu bakımından oldukça güçlü bir aileyiz. Bakanlığımızda görev yapan toplam 1 milyon 166 bin 93 personelimizin yüzde 55,88’i kadın çalışanlarımızdan oluşmakta, öğretmenlerimiz arasında ise bu oran yüzde 62,43’le çok büyük bir çoğunluğu temsil etmektedir. Bu tablo, kadın çalışanlarımızın eğitim sistemimizin belkemiğini oluşturduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Tüm öğretmenlerimiz gibi kadın öğretmenlerimiz de nesillerin inşasında üstlendikleri kutlu görevlerinin yanı sıra, gerektiğinde hayatları pahasına fedakârlıklar sergileyerek milletimizin birlik ve dirliği için sarsılmaz bir irade ortaya koymuşlardır. Bu fedakârlığın en acı örneklerini terör örgütlerinin alçak saldırılarında can veren Arzu Öğretmenimiz, Ayşenur Öğretmenimiz, Aybüke Öğretmenimizde gördük. Bu bağlamda, eğitim camiamızın her bir ferdi şiddetten korumak, güvenli ve huzurlu bir çalışma ortamı sağlamak bizim en temel sorumluluğumuzdur. Nitekim, 10 Ekim 2024 tarihinde Öğretmenlik Mesleği Kanunu’yla öğretmenlerimize yönelik şiddeti önlemek amacıyla caydırıcı tedbirler getirdik. Görevleri başındaki öğretmenlerimize yönelik kasten yaralama, tehdit, hakaret ve direnme gibi suçlarda cezaları artırdık ve hapis cezasının ertelenmesi hükümlerini sizlerin destekleriyle hayata geçirdik. Bu vesileyle, terör saldırılarında şehit düşen bütün öğretmenlerimizi bir kez daha rahmet ve minnetle yâd ediyorum.

Bu yıl hayata geçirdiğimiz Türkiye Yüzyılı Maarif Modelimizin kadına yönelik şiddetle mücadelede sadra şifa olacak köklü bir dönüşümün kapılarını aralayacağına da yürekten inanıyorum. Modelimiz, insanı bir bütün olarak ele alan, fiziksel, zihinsel, duygusal ve ahlaki boyutlarla bir arada geliştirmeyi hedefleyen toplumsal dönüşümü sağlamayı amaçlamaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Başbakanlık genelgesi ve Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı doğrultusunda şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitliği konularını müfredatın temel bir unsuru hâline getirmiştir. Bu kapsamda, okul öncesinden ortaöğretim düzeyine kadar pek çok dersin öğretim programında gerekli güncellemeler yapılmıştır.

Ders kitaplarımız ve eğitim araçlarımız temel insan haklarını destekleyen, her türlü ayrımcılığı reddeden bir anlayışla hazırlanmış, kadın ve erkek eşitliğini yok sayan bütün unsurlardan arındırılmıştır. Eğitim materyallerimizde yer alan bu dönüşüm hem zihniyet değişimini hem de toplumsal bilinçlenmeyi hedefleyen geniş çaplı bir çalışmanın ürünüdür. Programlarımızdaki erdem, değer, eylem çerçevesi üzerine inşa ettiğimiz çatıda saygı, sorumluluk ve adalet gibi temel değerler merkeze alınarak bireylerin toplumsal ve bireysel farkındalıklarının güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Bu kapsamdaki ana gayemiz, eylemlerden değerlere, değerlerden erdemli bireylere, erdemli bireylerden ise huzurlu bir aile ve toplum yaşamına ulaşmaktır.

Ayrıca, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, öğrencilere sosyal, duygusal öğrenme becerileri kazandırmayı amaçlayan özgün bir yapıya sahiptir. Bu beceriler; iletişim, öz farkındalık, empati, iş birliği ve sorumlu karar verme gibi çok yönlü yetkinliklerden oluşmaktadır; huzurlu insan, huzurlu toplum ve huzurlu aile temalı müfredat içeriklerimizle çocuklarımızın sadece akademik bilgiyle değil, aynı zamanda toplumsal sorumluluk bilinci ve sağlıklı ilişkiler kurma becerileriyle donatılmasını da hedeflemektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, şiddete karşı bilinçlendiren empati ve saygı kültürünü içselleştirmiş, adalet ve merhamet duygularını davranışlarının temeline yerleştirilen bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Okuldan başlayarak aileye, mahalleye ve nihayetinde tüm topluma yayılan bir dönüşümün kapılarını aralayan modelimiz şiddeti ortadan kaldıracak güçlü ve köklü bir dönüşümün de yol haritasını oluşturmuştur. İnşallah, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, nesillerimizi, toplumsal huzuru tesis edecek, ahlaki değerleri benimsemiş ve insan haklarına duyarlı bireyler olarak yetiştirecektir. İncancımız tamdır ki Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kadına yönelik şiddeti sona erdirecek bir geleceği hep birlikte inşa etmemizi sağlayacak en güçlü dayanaklarımızdan biri olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son vermek istiyorum. Hepinize güçlü aile, güçlü toplum, huzurlu bir toplum inşa etmek yönündeki çabalarınızdan dolayı teşekkür ediyorum. Bizim de Millî Eğitim Bakanlığı olarak sizin burada üreteceğimiz politikalara, politika belgelerine, önerilere açık olduğumuzu, üstümüze düşen sorumluluk her neyse yerine getirmeye istekli ve arzulu olduğumuzu ifade edip konuşmamı tamamlamak istiyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkür ederiz Sayın Bakanım.

Şimdi, buradaki milletvekili arkadaşlarımız Genel Kuruldaki bütçe görüşmeleri nedeniyle dün yaklaşık on yedi saatlik bir performans sergilediler.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sabaha karşı dörtte çıktık.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Affedersiniz, tam on sekiz saatlik yüksek bir siyasal performans sergilediler. Ona rağmen üyelerimizin -hemen hemen çoğu burada- hepsi burada.

Konuşmanız için teşekkür ederiz.

Değerli basın mensubu arkadaşlarımız içeride kalabilirsiniz isterseniz.

Sayın Bakanımızın verdiği bilgiler hakikaten mutluluk verici. Şöyle, kız çocukların okullaşma oranının yüzde 93,82 olması önemli. Dünyada ne kadardır mesela bu, “yüzde 100” diye bir rakam yoktur herhâlde?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Yok tabii, hiçbir ülkede yok; yakın rakamlar...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Evet, okuryazarlık oranının da yüzde 96’nın üzerine çıkması -biz geçmiş yılları da hatırlıyoruz Türkiye’de- çok önemli bir nokta. Okullarda Şiddetin Önlenmesine Yönelik Genelge, IV. Ulusal Eylem Planı çerçevesinde Millî Eğitim Bakanlığımızın hazırladığı faaliyet planı ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin ayrıntılarını da sorularınızla belki biraz daha açacaksınız değerli milletvekili arkadaşlarımız.

Sayın Bakanımızı tekrar teşekkür ediyorum.

Bu bölümde medya mensubu arkadaşlarımız kendi tercihlerini kullanabilirler, içeride yazılı basınımız var.

Şimdi, sunumlarını yapmak üzere Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Doçent Doktor Mustafa Otrar Hocamıza sözünü veriyorum. Ortalama kırk beş dakikayı geçmeyecek şekilde toparlarsak soru-cevaba daha çok zaman bırakmış oluruz.

Buyurun.

2.- *Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Otrar’ın, “şiddet” kavramı, Bakanlığın kadına yönelik şiddetle mücadele alanındaki görev ve sorumlulukları, mevzuat, Bakanlığın kadına yönelik şiddetle mücadele konusundaki plan ve uygulamaları hakkında sunumu*

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Sayın Bakanım, Değerli Başkanımız, değerli milletvekillerimiz; hepinizi öncelikle saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Böyle bir sunum “kadın ve şiddet” kavramını bir araya getirdiği için, anneliğin, kadınlığın temsil ettiği duygular ile “şiddet” kavramının birbirleriyle uyumsuzluğu üzerinden giderek içsel bir huzursuzluk yaşamakta olduğumu söylemek istiyorum öncelikle.

Bir diğerk nokta, bu hususla ilgili söylemek istediğim; önleyici faaliyetler elbette çok yoğun şekilde icra ediliyor ama öncelikle kavramın arka planını anladıktan sonra yapılan faaliyetlerin etkililiğı konusunda, nereye odaklandığı ve niye oraya odaklandığı konusunda farkındalığımızın daha yüksek olabileceğı bazı hususlar var. Müsaadenizle, ben, bir iki dakika, öncelikle bu kavramın arka planına ait hususları sizinle paylaşmak isterim. Şiddet, aslında daha üst bir kavram olarak agresyon ya da saldırganlığın üç tane arka planı var. Bunların bir kısmı biyolojik temeller, ki burası hormonlar ve beynin belirli merkezleri tarafından yürütölen etkiler. Bir diğeri, psikolojik arka planı var, engelleme ve çatışma durumlarının insanları saldırganlığa ve onun bir türevi olarak şiddet ve zorbalığa yöneltmesi gibi. Bir de sosyolojik arka planı, sosyal arka planı var, o da daha çok model alma yoluyla, başkalarından gözlemleyerek edinilmiş olması kaynaklı. Bunları niçin söyledim? Çünkü Bakanlığımızın şiddetin engellenmesi, önlenmesi, şiddetsiz toplum politikasını destekleyecek olan uygulamalarının tamamı, şiddetin kaynaklarının farkında olarak, onlar üzerinden giderek yani aslında olmadan önce olmasın diye, onları önleyici biçimde, karşımıza daha çıkmadan yok etmeyi hedefleyen birtakım uygulamalardır. İnsan doğasında esasen öfke, kırgınlık gibi duygular vardır. Çocukların çok küçük yaşlarda bile oyuncakları sağa sola fırlatmaları ya da bazen anneye yöneltilmiş bir duygu biçimi olarak yemek yedirmeye çalışırken inadına ağzını kapatması, yemek yemeyi reddetmesi gibi hususlar çok küçük yaşlarda bile aslında çocuklarda bu tür duyguların, kırgınlık, öfke yani şiddetin arka planını oluşturabilecek duyguların varlığını teyit ediyor. Esasen, mesele burada bu duyguları yok etmek değil, insan fıtratına hangi açıdan bakarsanız bakın bir dürtüsel tarafı vardır, ister buna insanların nefsi, nefsi emmare diye bakınız -haz odaklılık mesela o noktada- isterseniz illa bir psikolojik arka planı tanımlanacaksa mesela Freudyen psikolojinin “id” kavramını kullanabiliriz. Vaka, birçok teoride insan doğasında böyle bir eğilimin olduğunu zaten teyit ediyor. İnsan doğasında bu var. O zaman şiddetle ilgili asıl mesele, bunu yok etmekten daha ziyade bunu yönetmek, yönlendirmek, mesela öfkeyi şiddete dönüşmeden ifade etmenin bir yolunu bulabilmektir. Esasen, Bakanlığımızın özellikle çocuklarımızla, bu konuyla ilgili düzenlemelerinin faaliyetlerinin tamamında bu dayanaklar, biyolojik, psikolojik ve sosyolojik dayanaklar referans noktası olarak alınmakta. Bu alanlara ait araştırmalardan elde edilen bulgularla şiddet davranışı arasındaki ilişkisellik belirlenmekte ve bir ilişkisellik bulunduğu zaman da nedenler üzerinde yapılan operasyonlarla davranışın ortaya çıkmadan önce kontrol altına alınmasına yönelik çalışmalar sürdürölmektedir.

Elbette, Bakanlığımızın bu konuyla ilgili bütün uygulamalarının yasal arka planları vardır ve mevzuat çerçevesinde icra edilmektedirler. Bununla ilgili söz gelimi birkaç tanesini zikredeyim. Mesela, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Kanunu, Kadının Güçlendirilmesi Strateji Belgesi, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı, 2004/56 sayılı -ki çok önemlidir bu- Okullarda Şiddetin Önlenmesi Genelgesi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulan Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Meclis Araştırması Komisyonundan elde edilen bilgiler ve onun çalışmaları gibi birçok dayanak Millî Eğitim Bakanlığımızın da şiddetin önlenmesiyle ilgili çalışmalarına referans oluşturmaktadır. Burada esasen yaptığımız şey, öncelikle okullarımızda elbette çocuklarımıza eğitim yoluyla bunları engelleyecek davranışları kazandırmak yani kontrol edebileceğı mekanizmaları kazandırmaktır. O yüzden de geniş spektrumlu bir biçimde çok farklı boyutlarıyla çocuklarımızın duygularını ifade etme, mesela öz denetim gibi birtakım becerilerin kazandırılmasına çalışılmaktadır.

Burada, konunun önemine binaen 2024/56 sayılı Okullarda Şiddetin Önlenmesi Genelgesi üzerinden bir hususu paylaşmak isterim. Şiddet veya türevleri de -zorbalık gibi- zamanla değışkenliğe uğrayabilecek, uğrayabilen kavramlar. Örneğın, bundan on-on beş sene kadar önce hiçbirimizin gündeminde “siber zorbalık” diye bir kavram yok idi. Ancak bugün yaptığımız araştırmalarda adını “siber zorbalık” diye koyduğumuz internet ortamındaki şiddet ya da internet ortamındaki saldırganlık davranışlarının daha fazla bir önceliğı sahip olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla, bizim Bakanlığımızın bu konudaki çalışmaları, sahadaki değışimleri, gelişmeleri dikkate alan, kendini sürekli güncelleyen, günün ihtiyacı ne ise ona uygun şekilde hareket mekanizmaları geliştiren politikalarlardır.

Kadına yönelik şiddetle ilgili mücadelede görev ve sorumluluklarımız var. Bunlar elbette -az önce zikrettiğim gibi- mevzuat tarafından da tanımlandırılıyor. Yani bir yetki ve sorumluluk dağılımı var ama bunların hepsini bir araya getirip baktığımız zaman burada, Bakanlığımızın uygulamalarında şunu görüyoruz: Öncelikle şiddetin önlenmesine yönelik riskleri ortadan kaldırmaya çalışıyoruz. Yani şiddetin yordayıcıları üzerine giderek olmadan önce önlemeye çalışıyoruz. Diğerk taraftan -Sayın Bakanımız da az önce arz ettiler- şiddet aktarımı döngüsünü kırmaya çalışıyoruz. Şiddet aktarımı döngüsü, şiddete uğrayan ya da tanıklık eden kişilerde gelecekte şiddetle karşılaşma ihtimalinin, şiddet davranışları ortaya koyma ihtimalinin yüksek olmasıyla ilgilidir. Diğerk taraftan, şiddet bazen bir iletişim biçimi gibi karşımıza çıkıyor. O zaman bireylerin sosyal hayata katılmalarını desteklemek de bizim sorumluluklarımız arasında: Kişilerin bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik -bunların bazıları öz bakım becerileri yaş gruplarına göre, bazıısı sosyal beceriler- bunların geliştirilmesine yönelik faaliyetler. Son olarak da kişileri akademik, sosyal, duygusal ve psikolojik yönden yani bütöncöl biçimde desteklemek yine bizim politikalarımızın arkasındaki sorumluluk referanslarını oluşturuyor.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin bireyi bir bütün olarak ele alan, yalnızca akademik boyutunu değil, ahlaki, sosyal, duygusal gelişimini referans edinen anlayışı da bu konuda en büyük yardımcılarımızın başında geliyor. Şiddet döngüsü özellikle küçük yaşlarda karşılaşmış olduğunda bu davranışlar da yine çok geniş spektrumlu, mütevazı bir öfke nöbetinden tutun da yine -tabii, elbette hoş değil ama- mesela hayvanlara, yaşlılara, göçmenlere yönelik şiddete kadar varabilecek bir geniş yelpazede davranışların tetikleyicisi olabiliyor. O yüzden, bizim de bu konuda hem anneleri, aileleri eğiten, hem öğretmenlerin bu konuda farkındalıklarını artıran hem de aynı zamanda öğrencilerimize yönelik çeşitli uygulamalarımız var. Bu hususta, öğrencimiz, aile ve öğretmenler üçlüsü, bu sözünü ettiğimiz şiddet içeren davranışların daha geniş bir yelpazeden kontrol altına alınmasına yönelik unsurları içeriyor.

Bir hususu ben burada kıymetli hazırunun, değerli vekillerimizin dikkatine sunmak isterim. Şiddet sadece kişisel faktörlerden beslenmiyor yani şiddet durduk yere ortaya çıkan bir şey değil. Yani şiddeti körükleyen faktörler sadece okul ortamını ilgilendiren faktörler de değil. Ben birkaç örnek sunmak isterim, önemli olduğunu düşünüyorum. Mesela, biz okullarımızda öğrencilerimizin beceri sahibi olmalarını arzu ederiz. Eğer bunu özetlemek gerekirse biz ona “Ol.” deriz ama bakıyoruz, mesela reklamlarda, medyada, sosyal medyada ve çevrede “sahip ol” mesajı daha fazla veriliyor. Diğerk taraftan, biz, okullarımızda bir erdem, bir değer olarak tutumlu olmayı özendiririz ancak -bir başka- reklam programlarına baktığımız zaman tüketime zorlayan bir taraf var. Bir başka husus, mesela biz, okullarımızda kişinin benlik

duygusunu kaybetmeden bir biz duygusu içerisinde olmasını, toplumsal bilinç içerisinde olmasını isteriz ancak baktığımızda -yine çevre eksenli diye genel bir kavramla söyleyeyim- daha çok bene yüklenen, ben olmaya yönelik yani bizden daha çok beni vurgulayan, hatta bazen narsistik eğilimlerin tetiklendiği bir atmosfer görünüyor. Burada altını çizmemiz gereken husus şudur ki: Şiddetin her türüyle, her varyasyonu ile mücadele yalnızca okul içerisinde gerçekleştirilecek bir mücadele gibi gözükmemektedir. Yani bunun bir teorik arka planını da oluşturmak gerekirse “Bronfenbrenner” diye bir isimimiz vardır bu konuda. Bu ismin, özellikle şiddet içeren davranışların kaynaklarını izah etme konusunda birey ve çevrenin karşılıklı etkileşiminin bir ürünü olduğunu ortaya koyduğunu görüyoruz. Acaba hangi tür deneyimler çocuklarımızın küçük yaşlarda karşılaşması durumunda daha sonraki yıllarda şiddetle ilgili davranışlarını tetikleyebilir? Birkaç örnek vereyim, mesela ihmal, istismar gibi kötü davranışlar, şiddet ve zorbalık ya da suçla ilgili davranışlar, göç eylemleri, göçle ortaya çıkan davranışlar, eşitsizlik sorunları, ev veya aileyle ilgili olumsuz tablolar, çocuğu çalıştırmayla ilgili, çocuk işçiliğiyle ilgili hususlar gibi birçok husus burada etkileyici bir unsur gibi görünür.

Ben şu hususu özellikle dikkatinize sunmak isterim; şu anda slaytımızda da görünüyor: O “2x, 4x” gibi kavramlar bizim istatistiksel analizlerimizden elde ettiğimiz sonuçlardır. Lojistik regresyon ya da regresyon türevleriyle yaptığımız analizler hangi grupta olanların o özelliği taşımayanlara göre kaç kat şiddet davranışları gösterme eğiliminde olduğunu ifade ediyor. İlkiyle başlayalım, mesela kötü beslenme ve içki kullanma; kullananların kullanmayanlara göre şiddet gösterme eğilimi 2 kat daha fazla; 2x. Sigara bağımlılığı 3x yani sigara kullananlar kullanmayanlara göre şiddet davranışlarını 3 kat daha fazla gösteriyorlar. Ruh sağlığıyla ilgili sorunlar; olanlar olmayanlar bağlamında 4 katlık bir değişim var. Erken yaşta hamilelik 6 katlık, şiddete bulaşmış olma 7 katlık bir artış; bulaşan bulaşmayana göre 7 kat daha fazla şiddet davranışı gösterme olasılığına sahip. Uyuşturucu 11 kat, tutuklanmış olma 11 kat. Şimdi, bunlar bize ne diyor? Bunlar diyor ki: Bak kardeşim, mesela, sigara kullanma sigara bağımlılığı şiddetin bir yordayıcısı. Sigarayla ilgili tablo, kullananlar kullanmayanlardan 3 kat daha fazla ise bize bir sinyal vermiş oluyor. Biz de bu nedenle, mesela bağımlılıklarla ilgili ayrı bir politika da geliştiriyoruz. Şu anda konuştuğumuz husus aslında şiddet, “bağımlılık” ayrı bir kavram gibi görünür olabilir, bu slaytı o yüzden önemsiyorum. Bizim bağımlılıkla ilgili yaptığımız bütün mücadele doğrudan olmasa bile, alttan, dolaylı biçimde şiddetin de ortaya çıkmasını engelleyici sonuçlar doğurmaktadır. O yüzden, bizim için şiddet yordayıcıları önemlidir.

Kadına yönelik şiddetle mücadele plan ve uygulamalarımızdan hızlıca bahsedeceğim. Bu arada zamanı da kontrollü şekilde kullanıyorum. 7 başlık altında özetleyebilirim ki bunlarla ilgili malumatları peyderpey vereceğim. Okullaşma oranının artırılması, zira eğitim ile şiddet olgusu arasında bir ilişki var olduğunu gözlemliyoruz. Buna bağlı bir yan unsur, okuryazarlık oranlarının artırılmasına yönelik faaliyetler, müfredatlarımıza yani programlarımıza yönelik faaliyetler, bilgilendirme ve farkındalık artırmaya yönelik faaliyetler. Buradaki farkındalığın bir kavramsal kargaşa doğurmamak adına bilinçli farkındalık olarak ifadelendirilmesini uygun görüyorum. Literatürde iki kavram var, “awareness” diye bir kavram kullanılıyor, bu farkındalık; bir de “mindfulness” diye bir kavram kullanılıyor, bilinçli farkındalık. Bizim bütün uygulamalarımız bilinçli farkındalık üzerine kurgulanmış; onun ayırımını özellikle belirtmek isterim.

Psikososyal destek çalışmalarına yönelik faaliyetler ki çok sayıda varlar. Tedbir kararlarına yönelik temel faaliyetlerimiz var. Yine şiddeti yordayan değişkenler, bunlarla ilgili araştırmalarımız da sürüyor. Daha yakın zamanda bir araştırmamızı da tamamladık. Bir iki bilgisini sizin de memnuniyetle paylaşabilirim. İnşallah, bunu daha sonraki bir programımızda veya sunumumuzda sunacağız.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Hocam, sizin kavramlarınızı anlıyoruz ama herkes eğitim alanından ya da akademi dünyasından gelmemiş olabilir. Kavramların Türkçesi bazen Türkçe olarak anlaşılamıyor İngilizce’den çevrildiği için, mesela yordayıcılık, biliyoruz, onları da yordayıcılık olarak kullanıyoruz ama öngörüle bulunmak, tahmin ama bilimsel temellere dayalı bir tahmin demek yordayıcılık. Onları o şekilde söylersek sorularımız daha net olur.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Tabii ki memnuniyetle.

“Yordama” diye kullandığım ifade -hemen açmış olayım- bilimsel yöntemleri, birtakım formülleri kullanmak suretiyle bilinenler yardımıyla bilinmeyenleri tahmin etme sürecini ifade eder. Bu, matematiksel, istatistiksel bir kestiride bulunma sürecidir. Yani biz tahmini olarak bir şey söylüyoruz anlamında değil, birtakım işlemlerle bilinenleri alır, tahmini olarak bilinmeyenlerin ne olduğunu ortaya koymaya çalışırız.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bilimsel kestirimler...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Evet, bilimsel bir kestiride bulunma, matematiksel tahminlemede bulunma diyebiliriz.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin burada, bizim şiddet ve şiddetle ilgili mücadeleyle ilgili faaliyetlerimizde çok önemli bir yeri var. Programımız kendi içerisinde beceri temelli bir program, insanları bir bütün olarak, çocukları bir bütün olarak değerlendiren, sadece akademik boyutuyla değerlendirmeyen, sosyal, duygusal, fiziksel, ahlaki, zihinsel, bunların hepsini bir bütün olarak düşünen ki bu gelişim psikolojisinin çok kadim bir ilkesidir. Gelişim bir bütündür yani söz gelimi zihinsel gelişim ile dil gelişimi birbirleriyle paraleldir. Mesela, duygusal gelişim ile şiddet ve zorbalık gibi duyguların veya öfke gibi arkasındaki duyguların aralarında bir bağlantı var. Bu bütünlüğü biz Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli içerisinde görüyoruz ve onun üzerinden de hareket ediyoruz.

Öte yandan, bu beceri temellilik hususu son derece önemli. Beceri temellilik sadece bilmeyi yeterli görmeyen, aynı zamanda eylemeyi de dikkate alandır; şöyle bir örnekle ifade etmiş olayım: Adaletin kavramı olarak ne olduğunu bilen değil, aynı zamanda adil davranabilen bir öğrenci yetiştirme mantığına sahip, temelde beceri temellilik vurgusunu bunun için yapmaktayız. Bu husus bizim için önemli, zira, şu anda bütün müfredatımızla hem açık hem gizil müfredatla yani uygulamaların içerisinde verilen mesajlarla çocuklarımızı eğitmeye çalışıyoruz. Köklerden, geleceğe vurgusu; erdemler, değerler, eylemler üçlemesi yani çocuklarımızın aslında herhangi bir duyguyu, herhangi bir ilişkiyi belirleyecek duyguyu ortaya koyarken bunu değer referansı ile, bir başka ifadeyle erdemlilik üzerinden ifade etmesini sağlamaya çalışan içeriklerdir. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığımızın bu konudaki hassasiyetleri pek çok kez gündeme gelmiştir. Biraz sonra, yine Sayın

Başkanımız bu konuyla ilgili açıklamalarda bulunabilirler. Ben kısaca, birkaç tanesini söylemek isterim. Mesela, 10 kök değerini kullandığı -ki özellikle söyleyeceğim; adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik gibi temel değerler- bunların hemen iç, arka planlarında insanların davranışlarını, özellikle şiddet içeren davranışlarını önleyici bir referans noktası oluşturduğu açıktır. Sınıf rehberlik etkinliklerimizle öfke kontrolü, bireysel farklılıklara saygı duyma, iletişim becerilerini geliştirme, kişisel güvenliği sağlama, duyguları anlama, yönetme gibi... Mesela, rehberlik etkinliği diye bir başlık olarak söylüyoruz ama bunun altında çok sayıda kişisel becerinin kazandırıldığı bir mekanizma var. Artı, buna bir de özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklarımızın da dâhil edilmesi ve yine, artı, mahremiyetle ilgili hassasiyetler bu konudaki bizim çalışmalarımızın özünü oluşturuyor.

Bir başka nokta; farkındalık artırmayla ilgili hususlar var. Ben, şimdi, hızlıca birtakım sayısal göstergeleri sizinle paylaşmayı arzu ediyorum. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıyla iş birliği içinde yürüttüğümüz aile içi şiddetle mücadelede kurumsal mekanizmalar ve çok taraflı yaklaşımda yaklaşık 400 rehber öğretmenimizin eğitildiğini söyleyebiliriz. Bir başkası Adalet Bakanlığıyla ki dikkatinizi çekerim, ilk madde Aile Bakanlığımız, ikincisi de Adalet Bakanlığımızla iş birliği içerisinde yürütülmüş faaliyet yani Bakanlığımız şiddetin önlenmesiyle ilgili hususlarda öğrenci, veli ve öğretmen gibi bir geniş spektrum oluşturduğu gibi, aynı zamanda bu konuyla ilgili etkinlikte bulunabilecek tüm kuruluşlarla, tüm Bakanlıklarla koordineli şekilde hareket etmekte ve iş birliği içerisinde hareket etmektedir. Bin rehber öğretmenimizi bu konuda eğittik Adalet Bakanlığı çerçevesinde. Burada şu önemli: Bu rehber öğretmenlerimiz aslında bir eğitici eğitimi programıyla eğitilmiş oluyorlar, görev yaptıkları okullarda yine onlar da etrafındaki öğretmenleri bu konuda eğiterek kısa zamanda kartopu etkisiyle daha büyük popülasyonlara bu eğitimi ulaştırma şansımızı veriyorlar.

EBA üzerinden gerçekleştirdiğimiz öğretmen ve yöneticilerin mesleki gelişim ve eğitimlerinde duygu düzenleme ve kadına karşı şiddeti önleme konularının bulunması, Temel Eğitimde Demokrasi Kültürünün Güçlendirilmesi Projesi, kadına yönelik şiddetle mücadelede EBA'da paylaşılan içerikler, yine Bakanlığımız Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından Kadın Konukevi Müdürlerine yönelik 2022 ve 2023 Yıllarında "Eğitim Yoluyla Şiddetle Mücadele" başlıklı eğitimlerin verildiğini söylemek isterim.

24 Olgunlaşma Enstitüsü, 995 Halk Eğitim Merkezince -ki bu bizim Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğümüzle beraber yürüttüğümüz bir proje- her ilçede en az 1 olmak üzere kadın kursiyerlerin gelişimine katkı sağlayacak ve bu konudaki farkındalıklarını artıracak eğitimler verildi.

Bir başka... 12.099 kursiyerimize e-Yaygın sistemimiz üzerinden ulaşılarak kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi kursu düzenlendi. Kadın konukevlerinde ebeveynlik becerileri geliştirme kursu düzenlendi ki 770 kadın bu konuda eğitim aldılar. Mevsimlik gezici tarım işçilerinin sözü edilen bu süreç içerisinde yaşayabilecekleri muhtemel olumsuzlukları da dikkate alarak İŞKUR tarafından düzenlenen kurslarla, onlarla iş birliği içerisinde çeşitli projeleri de yürüttük.

Diğer taraftan, Girişimcilikte Önce Kadın Projesi mânidar bir husus. Bir başka aile eğitim programımız var, seksen saatlik bir program ve ilgili belgesi olan, yetkinliği olan uzmanlarımızca verilen eğitim. 0-18 yaş arasında çocuklarımızın eğitimiyle ilgili aile eğitimi konusunda geliştirdiğimiz programımız var. Bir içerik açıklaması yapayım. Ne gibi? Mesela, erken yaşta evlilik, erken yaşta gebelik ve doğumlar, boşanma, töre ve namus cinayetleri, şiddet gibi konularda bilgiler verilmekte ve ebeveynlerin farkındalıkları artırılmaya çalışılmaktadır.

Bu örnekler artırılabilir. Zamanı iyi yönetmek adına ben biraz hızlanacağım. Şunu söylemek istiyorum: Derinlemesine aslında bir etki oluşturmaya çalışıyoruz. Kâğıt üzerinde ya da konuşulurken birkaç küçük başlıkta zikredilen bir program aslında içerisinde çok fazla ve çok dikkat çekici başlıkları barındırıyorlar. Bunlara örnekler sunmak adına ben sizlerle paylaştım.

Bir başka husus, tedbir kararlarına yönelik bir çalışmamızın olması. Tedbir kararları malumualiniz 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında danışmanlık tedbiri kararlarının uygulanmasıyla ilgili usul ve esasları düzenliyor. Ben bu konuda hazırlamış olduğumuz bir metni de sizlere bu anlamda takdim etmek isterim. Bu, adalet sistemi içerisindeki çocuklarımıza yaklaşım kılavuzu olarak ifadelendirilir.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Dağıtıldı, teşekkürler.

ELİF ESEN (İstanbul) - Bize ulaşmadı ama... Komisyon üyesi olmayanlara verilmedi.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Ben size şunu uzatabilir miyim? Ben Başkanınıkinden faydalanırım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Komisyon üyesi sayısı kadar getirilmiş, siz üye olmadığınız için size de verelim tabii.

ELİF ESEN (İstanbul) - Bunun düşünülmesi lazım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Buna ek olarak danışmanlık tedbiriyle ilgili de bir kılavuz yaptık. Buradaki temel perspektifimiz şudur: Çocuğun olduğu her yerde anne var, bunu görüyoruz; annenin olduğu her yerde çocuk var. Bu ikisini ayırmak mümkün değil. O yüzden, anneye verdiğimiz desteğin doğrudan çocuğa, çocuğa verdiğimiz desteğin doğrudan anneye yönelik bir desteğe dönüştüğünü gözlemliyoruz. Bu bağlamda, her ikisi için de çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Danışmanlık Tedbiri kitabı bir kitap olarak yayınlandı, daha çok "mağdur hakları" diye geçiyor ama biz isimlendirirken "adalet sistemi içindeki çocuklara yaklaşım kılavuzu" olarak isimlendirdik. Bunu da hassaten belirtmek isterim.

Şimdi, daha teknik bilgilerle artık konuşmamı sonlandırmaya çalışacağım. Bizim doğrudan kadına yönelik şiddetle ilgili yaptığımız bilgilendirme çalışmalarında -bunlar 2023-2024 eğitim-öğretim yılı için, bu yılda olanları da ayriyeten söyleyeceğim- 643 bin çocuğa ulaşıldı, yaklaşık 226.500 ebeveyne ve 50 bin de öğretmene ulaşıldı; doğrudan kadına yönelik şiddetle ilgili, teması bu olan, dolaylı olarak değil.

Diğer taraftan, çocukların akademik başarılarının artırılmasının... Az önce bazı değişkenlerin yani bazı özelliklerin bir başka özelliği tahminlemede, şiddeti tahminlemede, bilimsel kestiride bulunmada aracı olduğunu görmüştük. Araştırmalarımız, çocukların akademik başarılarının bu anlamda önemli bir tahminleyici olduğunu gösteriyor. O yüzden, çocuklarımızın akademik başarılarını artırıcı faaliyetlerde

bulunduk ki bu konuda öğrenci sayımız yaklaşık 19 milyon. Rakamları ben yuvarlayarak söylüyorum; yaklaşık 1 milyon 159 bin ebeveyne, yaklaşık 241.500 öğretmene ulaşıldı.

Bu arada, bir öğrencimiz birden fazla programa katılmış olabilir. Altta not olarak bunu belirttik. Sayılar bu anlamda yorumlanırsa sevinirim.

Öfke yönetimi konusunda yaklaşık 15 milyon 500 bin öğrenciye, yaklaşık 663.500 veliye ve yaklaşık 126 bin öğretmene ulaşıldı.

Duygusal zekâ ve bu duygusal zekânın geliştirilmesi... Yine, biraz açayım. Öz bilinç, duygu yönetimi, motivasyon, empati, sosyal beceriler gibi şiddetle doğrudan bağlantılı beceriler; bunların geliştirilmesine yönelik çeşitli faaliyetlerde yaklaşık 11 milyon öğrenciye, yaklaşık 700 bin veliye ve yaklaşık 121 bin öğretmene ulaşıldı.

Alkol ve madde kullanımına ait sayılar... Yine, gösterge olarak ekranlarımızda var. Bunu ayırmamız icap ediyor. Bağımlılığın çok farklı türleri var; işte, tütün bağımlılığı, madde bağımlılığı, alkol bağımlılığı, teknoloji bağımlılığı ve bunların bir zıddı olarak “sağlıklı yaşam” diyebileceğimiz hususlarda çeşitli beceri kazandırmalar içeren eğitimlerimiz de... Yani teker teker sayıları zikretmeyeyim, orada yazıyor, çok sayıda öğrencimize ulaştığımızı söyleyeyim. Zira, bu, sayısal değerleri fazla olan bir tablo.

Şiddetin en önemli tahminleyicilerinden bir tanesi bireyin öz saygısı ve öz güveni. Bunu geliştirecek faaliyetlerde toplamda yaklaşık 3 milyon öğrenciye, yaklaşık 418 bin veliye, yine yaklaşık 108 bin öğretmene ulaşıldı.

Şiddet bazen bir iletişim biçimi, bazen bir problem çözme aracı olarak kullanılıyor gibi görünüyor. Bir problem çözüyor gibi görünse de başka problemleri tetikliyor, o da yadsınmaması gereken bir ayrıntı. Problem çözme becerileri konusunda yaklaşık 4 milyon öğrenci, yaklaşık 500 bin veli ve yaklaşık 102 bin öğretmene ulaşıldı.

Alan, dal ve meslek seçimi, kariyer yönelimi, mesleki rehberlik bağlamında -yine bizim için çok stratejik bir şeydir- öğrencilerimizden yaklaşık 6 milyon, velilerimizden yaklaşık 277 bin, öğretmenlerimizden de yaklaşık 88 bin kişiye ulaştık.

Hasılı... Bu arada şunu da eklemek isterim, bu benim için önemli bir ayrıntı: Sayılar bir şey ifade ediyor, doğrudur ancak bu sayılarda muhataplarımızda arzu ettiğimiz değişimleri sağlayıp sağlamadığımızı da burada zikretmenizde fayda var yani 50 kişiye eğitim verdim, tamam; kaçında buna ulaştın, hedeflerine ulaştın? Yaptığımız çalışmaların tamamında bir ön test, son test mantığı; nereden aldık, nereye taşıdık? Yani kazandırmayı arzu ettiğimiz hedefler programın sonunda arzu edilen düzeyde kazanıldı mı diye bir yoklama mutlaka yapılıyor. Çalışmalarımızın hepsini biz böyle planlıyoruz. Bu çalışmalarımızın hepsinde verimlilik oranı yüzde 90'ın üzerindedir. Bunu da özellikle, hassaten sizinle paylaşmak isterim. Şiddet...

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Çok özür dilerim. Son cümleyi bir daha... Yani “İlk test, son test.” dediniz, “Yüzde 90'ın üzerinde hedefe ulaşıldı.” dediniz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Yaklaşık yüzde 90'ın üzerinde hedefe ulaşıldığını söyleyebiliriz.

Bir başka husus ki son hususumuz: Şiddetle mücadele bugün sona erecek bir şey gibi gözüküyor. Şiddetin tetikleyicileri, ortaya çıkarıcıları, körükleyicileri çok fazla sosyolojik aksiyon tarafından etkileniyorlar yani bu bugün sona erdirilebilecek bir şey gibi gözüküyor. O yüzden bütün stratejilerimize bugün bu problemi çözmek için değil; bir, önce önleyici olmak; iki, sayısını azaltmak; üçüncüsü, ortaya çıktığı zaman rehabilite edici birtakım faaliyetler sunmak şeklinde planlamaktayız. Gelecekte bilinçli teknoloji kullanımı ve yine bilinçli farkındalık diyebileceğimiz farkındalık eğitimlerini, gerektiğinde bu 2024/56 Genelgesi'nde olduğu gibi, çeşitli mevzuat değişiklikleri gerektiğinde bununla ilgili saha taramalarımızı, izlemelerimizi sürdürüyoruz.

Öğretmen Rehber Kılavuzu şiddet ve zorbalığı önlemeye yönelik olarak, yine öğrencilerin iyi oluş hâllerinin desteklenmesine yönelik hak ve sorumlulukların farkında olma, psikolojik sağlık, bunların güçlendirilmesi, akran zorbalığı konusunda, şiddet algısı konusunda faaliyetlerde bulunmayı sürdüreceğiz.

Son bir husus deyip sözlerime son vereceğim: Boylamsal araştırmaları gerçekleştirmeye başladık. Boylamsal araştırmalar; nereden nereye doğru bir trend var yani artış azalış hangi yönde... Genel Müdürlüğümüz ve Bakanlığımızın çalışmalarında ortaya koyduğumuz profil, bir yerden bir yere, nereden nereye olduğu değişimin; bunu da ortaya koyacak boylamsal içerikler oluşturuluyor.

Şiddet araştırması yaptık demiştik. İzninizle bir tek örnek vereyim, önemli olabilir, ondan sonra sözümü sonlandıracağım. Yaptığımız araştırmanın bir bulgusu şunu gösteriyor: İnsanların, çocuklarımızın -şiddet algısına yönelik bir araştırma- sosyal medyada veya internet ortamında tehdit edilme, görsellerin vesairenin paylaşılmasıyla ilgili tehdit edilme bu görsellerin fiili olarak paylaşılmasından daha yüksek kaygı ve şiddet algısı oluşturuyor. Bunu niçin söyledim? Gelecekte, dedim ya, “Bu, bundan on sene önce olmayan siber zorbalık bugün liste başı görünüyor.” diye... Biz değişimlerin hepsini sıkı bir şekilde takip ediyoruz, bilimsel destekli şekilde takip ediyoruz. Bundan sonra önleyici politikalarımızı da giderek artırarak güçlendireceğiz.

Hepinize saygılarımı sunuyorum tekrar.

Arz ederim Sayın Bakanım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler. Sürenizden önce bitirdiğiniz için ikinci kez teşekkür ediyoruz.

Şimdi, boylamsal olarak yani iki kez tekrar ederek Talim Terbiye Kurulu Başkanımızı mı dinleyeceğiz? Tamamlandı mı Sayın Bakan?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Başkanım, Mustafa Bey bizim Bakanlıkla ilgili sunumumuzu yaptı. Talim Terbiye Kurulu Başkanımızı özellikle müfredatla ilgili sorular olur, onları cevaplandırmak üzere davet ettik.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sunum yok, sorular için, tamam.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Sunum yok, evet.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Peki, o zaman.

Sayın Bakanım ve Sayın Hocam, Sayın Genel Müdür, çok teşekkür ediyoruz.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A.- Görüşmeler

1.- Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin ve Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Otrar tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Şimdi soru-cevap bölümüne geçeceğiz. Soru-cevaplarda her zaman -üyelerimiz biliyor ama sizlere de tekrar etmiş olmak için söylüyorum- soruları topluca alıyoruz, sonra sizlerden topluca yanıt rica ediyoruz. Eğer uzun yanıtlar olursa yazılı olarak da Komisyonumuza verme imkânınız var. Konuşmak isteyen arkadaşlar, soru sormak isteyen arkadaşlar lütfen butona basmanız sıraya girmek için.

Tekrar bir konuşma olacak her Komisyonunda yaptığımız. Toplantımızın verimli geçmesi için süreyi beş dakika olarak sınırlandırıyoruz, ona uyabilirsek -dün fazla uyamadık- birer kişilik konuşmalar yaparsak Genel Kurula da erken gitmiş oluruz. Değil mi Sayın Saki?

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Evet, kesinlikle öyle.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - İstem sırasına göre söz vereceğiz. Önce üyelerimizden başlıyoruz, Komisyon üyesi olanlardan; sonra olmayanlardan.

Sayın Hocam birinciliği aldı.

Buyurun Hocam.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Öncelikle, Sayın Başkanım, teşekkür ederim bize sunduğunuz bu imkân sebebiyle, ardından da Sayın Bakanımıza ve bürokratlarımıza teşekkür etmek istiyorum.

Birkaç soru sormaya çalışacağım sürem içinde. Geçmişte okuduğum bir kitaba referans vermek istiyorum: Erich Fromm'un "Sevgi ve Şiddetin Kaynakları" isimli eseri, aramızda okuyan olabilir. Kitabın ana teması şu: Her insanda iki tür eğilimin olduğu; ölümseverlik ve yaşamseverlik biçiminde. Eğer ölümseverlik eğilimi baskın geliyorsa bunun şiddete teşvik edeceği şeklinde ama yaşamseverlik eğilimi baskın geliyorsa kendisiyle barışık, çevresiyle barışık, olumlu kişiliklerin ortaya çıkabileceği biçiminde ve gene oradaki benim edindiğim ipuçlarından biri suydur: Kişinin yaratıcılık eğilimi geliştiği ölçüde de yaşamseverlik eğiliminin güçleneceği şeklinde. Şimdi, bizim eğitim sistemimizde kişinin yaratıcılık eğilimini güçlendirecek boyutların yeterli olduğu kanısında değilim ama yanılabilirim, varsa müfredatımızda buna ilişkin programlar bunu bilmek isterim ve eğer gerçekten benim gözlemim doğruysa ne yapılabilir; belki bunu birlikte müzakere edebiliriz.

İkincisi: Bir süre İngiltere'de yaşamıştım. Orada eğitim politikaları içinde ilginç bir durumu gözlemledim, İngiliz aileleriyle de diyalogum vardı. İlk ve ortaöğretim kurumlarında öğrencilere tabiat sevgisini aşlamak için teorik dersler vermek yanında çocukları tabiatla iç içe yaşatmaya özen gösteriyorlardı. Mesela, her periyotta, diyelim ki aylık periyotlarla, bir çocuğun evinde bir hayvan cinsini -evcil olabilecek- beslemesini, onu gözlemlemesini, onun ne tür ihtiyaçları olduğunu hissetmesini ve böylece bir raporlama yaparak onu sunmasını istiyorlardı ve bunun da çocuğun gene barışık bir kişilik oluşturmada önemli bir faktör olduğuna inanılıyordu. Şimdi Türkiye'de görüyorum ki özellikle şu anki kuşaklar tabiatla çok kopuk bir biçimde yaşıyorlar -sizler de görüyorsunuzdur- aileler hafta sonlarında çocuklarının boş vakitlerini değerlendirmek için onları AVM'lere götürüyorlar. Hâlbuki bizim çocukluğumuzda bu çok farklıydı; pikniğe giderdik, tabiatla baş başa olurduk. Acaba tekrar çocukları tabiatla barışık hâle getirebilmek için aile içinde neler yapabiliriz, ailelere ne tür eğitimler verebiliriz?

Sürem var mı Sayın Başkanım?

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Var Hocam.

Buyurun, sizin süreniz sonsuz.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Yok, estağfurullah.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bir şey ekleyeyim: Bizim zamanımızda AVM olmadığı için mi gidemedik acaba?

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - İyi ki gidememiştir bence, çok şanslıymışız.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Evet, buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Sayın Genel Müdürümüz şöyle bir bilgi verdi şiddeti teşvik eden faktörleri sıralarken: "Engellenmişlik duygusu." Sanıyorum, bu, şu anki çocukların ve gençlerin gelişiminde önemli bir faktör çünkü teknolojinin gelişmesiyle birlikte çocuk artık çok başka bir dünyada yaşıyor yani kendi aile ortamı ve okul ortamının dışındaki çok farklı hayatlara erişebiliyor. Bu belki bir bakıma dünyayı öğrenme sürecini hızlandırması bakımından önemli olabilir ama yoksunluk duygusunu da güçlendirdiğini düşünüyorum. Bununla nasıl mücadele edebiliriz?

Gene, sunuşunuzda bağımlılığın önemine vurgu yüklediniz. Hâlbuki şimdi dikkat ediyorum ben, anneler çocuklarına rahat yemek yedirebilmek için cep telefonundan hemen bir film açıyorlar, çocuğun önüne koyuyorlar. Böylece çocuk daha 1 yaşına gelmeden bir bağımlılık edinmek suretiyle yaşıyor. Bütün bunlar bence şiddeti teşvik eden faktörler ve nihayet hepimiz teknolojinin gelişmesiyle birlikte tahammülsüzleştik. E, çocuklar zaten böyle bir ortamda yaşıyorlar; bir tuşa basıyoruz, dünyanın öbür ucundaki kütüphaneye girerek birtakım bilgiler ediniyoruz. Bu, sanki hayatın her safhasında bunu yapabileceğimiz gibi bir algı yaratıyor. Bu tahammülsüzlükle nasıl başa çıkabiliriz?

Ve son sorum: Aile kurmak çok önemli, çocuk dünyaya getirmek çok önemli ama mühim olan bunu sağlıklı bir biçimde sürdürmek. Acaba sağlıklı aile kurmak ve sağlıklı bir biçimde o aileyi sürdürebilmek için Millî Eğitim Bakanlığımız evlenme öncesinde ve evlilik sonrasında nasıl bir rol üstlenebilir ailelere destek olmak için?

Çok teşekkür ederim, size de teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Hocam, teşekkürler.

Sayın Taşcı...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hoş geldiniz diyorum öncelikle hem Sayın Bakana hem Bakanlık bürokratlarına.

Teşekkür etmek istiyorum öncelikle çünkü kadını şiddet oranlarını paylaşıırken Türkiye'nin de OECD ülkeleri arasında gerçekten şiddetle mücadele edilmesi gereken sırada olduğunu tespit ederek başladınız çünkü bugüne kadar gittiğimiz Bakanlıklar -bazıları, hepsi değil ama- genelde şöyle bir yol tercih ettiler: "Yani bakın, işte, şu ülkede de şu kadar, bu ülkede bu kadar..." Hani bizde yokmuş gibi... Bu tespiti yaptığınız için teşekkür ediyorum. TÜRK EĞİTİM-SEN'in 2019 yılında yaptığı bir anket vardı öğretmenler, okul müdürleri ve müdür yardımcılar arasında. Şimdi, orada yüzde 48.7 oranında meslek hayatında 1 ya da daha fazla sayıda şiddete uğradığı öğretmenlerin, yüzde 56,9'unun kendilerini okullarda güvenli hissetmedikleri sonucu çıkıyordu bu ankette ve işte genelde okul koridorunda, okul bahçesinde, hatta yüzde 18,9, yüzde 19 oranında öğretmenler odasında şiddet vakalarının yaşandığını yine ortaya çıkarıyordu ve çok ilginç bir veri de yüzde 27,3 oranında şiddete uğrayan öğretmenlerin telinde bulunduğu için kendilerine bu yönde şikâyetçi olmadıkları sonucu vardı. Şimdi, bu öğretmenlerin ne kadarı kadın, buna dair bir veri, bir çalışmanız var mı? Yani bu okullardaki yaşanan şiddet olaylarında şiddete maruz kalan öğretmenlerin, yöneticilerin ne kadarı kadın? Okul güvenliğinin artırılmasına dönük önlemlerinizi nelerdir? Çünkü çok ciddi güvenlik zafiyeti var okullarda, bu yani sadece işte, öğretmenlerin güvenliği, öğrencilerin fiziksel anlamda bu manada şiddete uğrayıp uğramama konusundaki güvenlikleri dışında işte, konuştuk yani başta uyuşturucu olmak üzere birçok başka faktör de açık hâle getiriyor çocukları. Şiddetin önlenmesinde hem eğitimin hem de şiddet vakalarının, kadına şiddet vakalarının azalmasında, ayrımcılık vakalarının azalmasında kadının sosyoekonomik olarak güçlenmesinin önemini her defasında konuşuyoruz biz her oturumda. Sizin şimdi, burada birtakım kurslarınız var özellikle halk eğitim merkezleri üzerinden. Bütün illerde böyle mi bilmiyorum ama birçok ilde halk eğitim merkezleri kapsamında kadınlara beceri kazandıran, öz güven de kazandıran aslında ve sonrasında bunu kazanca da çevirebilecekleri kursların tasarruf tedbirleri kapsamında kapandığını biliyoruz. Bunun açılmasına dönük bir çalışmanız var mı? Yani yeniden açılacak mı bu kurslar?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Tasarruf tedbirleri değil, onu ben izah edeyim de. Sürekli konuşuluyor...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Bize o şekilde oradan aktarıldığı için öyle söyledim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Yani yanlış bir bilgi, öyle kullanmayalım onu, ben izah edeceğim onu.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Tamam.

ÇEDES çok tartışılıyor, sizin her katıldığımız Meclis oturumunda da gündeme geliyor. Şimdi, burada Diyanet personeliyle, vaizlerle iş birliği yaptınız, siz "STK" diyorsunuz, biz "Tarikat, cemaatler." diyoruz. Bunların çocuklara aktardıkları değerler, çocuklara hangi değerleri aktarıyorlar, bununla ilgili denetimi ne şekilde gerçekleştiriyorsunuz yani bir denetim gerçekleştiriyor musunuz? Hiç müdahale ettiğiniz olay var mı, durum var mı yani "Bu dil, bu söylem, bu aktarma şekli pedagojik olarak doğru değil." şeklinde ve iş birliği protokolü imzaladığınız bu yapıları seçerken kriterleriniz arasında mı kadına bakışları? Bunu da öğrenmek istiyorum.

Geçenlerde çok gündem oldu bir öğrenci servisi meselesi. Şimdi, ben bir anne olarak yani kız çocuğum olsa açıkçası orada ben de ön sırada oturmasını istemem. Bunun muhafazakârlıkla vesaireyle alakası yok, yaşadığımız çağla ilgili bir koruma içgüdüğü oluşu doğal olarak hepimizde. Dolayısıyla, ben buna bir ayrımcılık anlamı yüklemiyorum ama neden mesela, tedbir olarak gündeme getirdiğiniz her şey, münferit ya da değil, toplumda ayrımcılık oluyor? Bir öz eleştiri yaptınız mı hiç yani "Bir yerde hata yapıyor olabilir miyiz? Niye bizim ağızımızdan çıkan her şeye belki bizim amaçladığımızın da dışında anlamlar yükleniyor?" diye, onu da merak ediyorum çünkü servis hadisesi bunun bence çok bariz bir örneği. Bir anne olarak kendimi muhafazakâr olarak tanımlamam ama hiç rahatsız etmedi o karar ama şimdi toplumun genelinde yarattığı algı işte, "Kız çocuklarına niye ayrımcılık uygulanıyor?" şeklindeydi. Dolayısıyla, burada kendinizi hiç sorguladınız mı yani "Hata yaptığımız bir şey olabilir mi kendimizi anlatmakta?" diye.

Teşekkür ediyorum, şimdilik bu kadar sorularım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

Sayın Ersever, buyurun.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; sunumlarınız için teşekkür ediyorum.

Şimdi, Millî Eğitim Bakanlığı tabii, son günlerde hem öğretmen atamaları, atanamayan, atanmayan öğretmenlerle çok çok gündemde. Bunun yanı sıra ÇEDES'ten arkadaşımız bahsetti. Burada da, bu ÇEDES projesinde neyi amaçlıyoruz? Adı "çevreme duyarlıyım, değerlerime saygılıyım." Şimdi, okullarımızda din ve ahlak bilgisi derslerimiz de var, orada da öğretmenlerimiz... Öğretmen onlar, pedagoji eğitimi almışlar, çocuklara yönelik eğitim vermede resmî belgeleri var ama Diyanet İşlerinden gelen arkadaşlar bu konuda yani çocuk üzerinde herhangi bir eğitim almışlar mı, bu konuda belli diplomaları var mı yoksa daha farklı bir şey mi amaçlanıyor? Bunu siz geldiğinizden beri sürekli soruyoruz ama tam bir yanıt da alamıyoruz çünkü basında çıkan en son bir Kars örneği vardı hatırlarsanız, okulda bir tabut ve "Anneniz öldüğünde nasıl bir ağıt yakarsınız?" diye bir soru sorulmuştu, onu ben size soru önergesi olarak vermiştim, Mecliste de konuşmuştuk ve birçok yerde de farklı bu tarz uygulamalar yapıldı. Bu konu daha ne kadar devam edecek? Yani bunu yaparken velilerden

izin alıyor musunuz çocukların götürülmesiyle ilgili? Aslında bu konuyu bize detaylı anlatırsanız çok memnun olacağım çünkü ne yaptığınızı ve ne yapmak istediğinizi bir türlü anlayamadık.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Başkanım, müsaade ederseniz bununla ilgili birkaç şeyi söyleyeyim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Siz isterseniz her sorudan sonra da yanıt verebilirsiniz.

Buyurun

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Yok, bu konu benim anladığım kadarıyla biraz detaylı konuşulmasını... Hani diğer vekiller de muhtemelen soru soracaklar, onun öncesinde ben onunla ilgili açıklama yapayım.

Şöyle başlamak isterim: Şimdi, biz ne söylersek söyleyelim sizler -sizleri tenzih ediyorum ama- bazı siyasetçiler bildikleri gibi anlamak konusunda ısrar ediyorlar. Şimdi Aliye Hanım da dedi ki: “Biz size sorduk, siz hiçbir seferinde cevap vermediniz.” Aslında biz sürekli cevap veriyoruz ne yaptığınızı, ne yapmak istediğinizi ama aynı şekilde geliyor. Somut bir örnek vereyim: Şimdi, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinden “kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan ödemeler” diye bir kaleminiz var. Bununla ilgili onlarca soru önergesi geldi, hepsine cevap verdik. Plan ve Bütçe Komisyonunda bütün vekiller bununla ilgili meramlarını ifade ettiler ve aynı dili kullandılar “Siz buradan cemaatlara, tarikatlara para aktardınız.” Biz de her seferinde cevap verdik, dedik ki: “Bakın arkadaşlar, yani şöyle şöyle bunun harcaması.” Genel Kurula geldik, aynı milletvekilimiz Genel Kurulda aynı soruyu bir kez daha sordu. Şimdi, bunu anlamakta gerçekten zorlanıyorum. Çok somut, ben diyorum ki: “Bakın ‘kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan ödemeler’ başlığıyla Bakanlığımız bütçesinden kaynak aktardığımız yerler bir; UNESCO, OECD gibi bizim üyesi olduğumuz uluslararası örgütlere yıllık ödemek durumunda olduğumuz üyelik aidatları. Bunların rakamlarını da şimdi yanımda getirmediğim burası gündemi değil diye. İkinci kaleminiz var, ikinci kaleminiz de Türkiye Maarif Vakfının yurt dışında açtığı okullar ve bu okullarda çalıştırdığı personel için bütçemizden aktardığımız kaynak. Şimdi, bunun dışında kurumu kuruşuna kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan ödemeler bunlar. Şimdi, bunu açıklamışken karşı karşıya geldiğimiz her ortamda bir milletvekilinin “Cemaat ya da tarikatlara buradan para aktarıyorsunuz.” demesinden bakın, bir akademisyen olarak, bir insan olarak gerçekten rahatsız oluyorum. Ya, bunu izah ediyorum, anlatıyorum “Bak, biz böyle yapıyoruz, bu kaynak bunun için aktarılmıştır.” diye. Aynı olay şimdi bu konuştuğumuz konu için de geçerli. Bakın, ben yıllarca siyaset bilimi dersi anlattım, Anayasa, insan hakları ve hukuk devleti dersi anlatmış bir insanım. O günkü Meclisteki konuşmamda da şunu söyledim ben, dedim ki: “Bakın, ben hukuk devletine inanan bir insanım. Bir sivil toplum örgütünün cemaat, tarikat, yasal, illegal, vesaire bunu araştırmak kamu görevlisi olarak benim görevim değil. Ben bunu araştırmakla mükellef olan kamu kurumlarının verilerinden faydalanırım. Ben legal olarak İçişleri Bakanlığı bünyesindeki Sivil Toplum Geliştirme Genel Müdürlüğü bünyesindeki yapıları sivil toplum örgütü olarak kabul etmek durumundayım. Orasının kabul ettiği bir şeye ben ‘Sivil toplum örgütü değildir.’ diyemem. Bu, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.” Şimdi, ben diyorum ki: Sizin bizim protokol yaptığımız ve benim “sivil toplum” diye tanımladığım örgütlerle ilgili bir şikâyetiniz varsa İçişleri Bakanlığına ya da Vakıflar Genel Müdürlüğüne şikâyet edin, deyin ki “Bu, dernek ya da vakıf olarak, sivil toplum örgütü olarak adlandırılmaz, illegaldir.” ilgili kamu kurumları da gereğini yapsınlar, biz de anında protokolümüzü feshedelim. Şimdi, bunu yapmıyoruz. Ben diyorum ki: Benim bir yapıyla protokol imzalayabilmem için... Hukuken protokol iki kişi arasında imzalanır, ya iki gerçek kişi arasında imzalanır ya iki tüzel kişi arasında ya da bir tüzel, bir gerçek kişi. Mesela, biz Bakanlık olarak gerçek kişilerle protokol imzalıyoruz. Kim bu gerçek kişiler? Hayırsever olarak Bakanlığımıza katkı yapmak isteyen gerçek kişiler veya tüzel kişiliklerle protokol imzalıyoruz. Bu tüzel kişilikler de bazen kamu hukuku tüzel kişiliği, bazen özel hukuka tabi tüzel kişilikler yani bazen herhangi bir bakanlığın birimiyle, herhangi bir bakanlıkla, herhangi bir kamu kurumuyla protokol imzalıyoruz, bazen de Vakıflar Genel Müdürlüğü bünyesinde vakıflar mevzuatına göre kurulmuş tüzel kişilerle protokol imzalıyoruz. Şimdi, burada hukuk devleti prensibi açısından baktığımızda benim zaten herhangi bir cemaat, tarikat ya da benzeri bir yapıyla protokol imzalama ihtimalim yok yani böyle bir hukuki proses yok. Kiminle imzalıyoruz? İçişleri Bakanlığındaki tanımıyla dernek, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafındaki vakıf veya hut da meslek örgütleriyle; TOBB, ticaret odası, sanayi odası veya benzeri meslek örgütleriyle protokollerimiz var. Bunların sayısı da yani -en son gelirken almadım sayıyı ama- 5 binin üzerinde protokolümüz var. Şimdi, bunların içerisinde bir kısmına milletvekillerimiz diyor ki: “Bunlar cemaattir.” Ben de diyorum ki “Ben cemaatle protokol imzalayamam.” Bakın, tekrar söylüyorum, ben bir vakıfla protokol imzalıyorum. Benim protokol imzaladığım vakfa siz “Cemaat.” diyorsunuz. Ya, ben diyorum ki “Bak arkadaşım, ben bu bilgiyi sizden almıyorum, ben bu bilgiyi devletin ilgili birimlerinden alıyorum.” Sizin bir şikâyetiniz varsa “Burası bir sivil toplum örgütü değildir.” diyorsanız, oraya gidin, siz eğer yasakçı bir mantıkla “Bana uygun, bana yakın sivil toplum örgütleri pozitif, diğerleri negatif.” dememizi bekliyorsanız, böyle bir şey yapmıyorum. Bakın, altını çizerek söylüyorum, protokol imzaladığımız hiçbir sivil toplum örgütünün ideolojik duruşu, pozisyonuyla asla hiç ilgilenmedik, hatta şikâyetler gelen protokollerimiz oluyor. Nereden şikâyetler geliyor? Bu sivil toplum örgütü hükümet aleyhine açıklamalar yapmış. Ya, bizi ilgilendirmiyor; bu, sivil toplum örgütü müdür ve biz bununla karşılıklı bir çalışma içerisinde miyiz, ben buradan bakıyorum mevzuya. Şimdi, Aliye Hanım, mevzu bu.

Gelelim ÇEDES kısmına. ÇEDES’in imzalanış tarihi 2019 yanlış hatırlamıyorsam.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Çok küçük bir şey sorabilir miyim Bakanım, deminki şeyle ilgili?

O zaman soru şu: “AKTİF EĞİTİM-SEN” diye bir sendika vardı. Meşru, yasal bir sendikaydı.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Türkoğlu...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bu sendikaya üye olanlar, kanunen olan bir yere neden...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Türkoğlu, hoş geldiniz Komisyonumuza.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sıramı bekleyeceğim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - İç Tüzük’ü biliyorsunuz, üyelerimiz sorularını sorduktan sonra söz hakkınız baki.

Buyurun Sayın Bakanım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - ÇEDES protokolü kiminle yapılmış? ÇEDES'in 3 tane tarafı var; Millî Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı yani ÇEDES'in bahsi geçen cemaat, tarikat ya da vakıf, derneklerle bir alakası yok; bu bir. İki; sadece bu protokol kapsamında değil, yaptığımız bütün protokoller kapsamında Bakanlığımızla ilişkiye geçecek kişilerin, eğitimcilerin formasyonları hakkında yani ne mezunudur, ne anlatabilir, bununla ilgili olarak protokollerimizde mutlaka ama mutlaka hükümler yer alır. Dolayısıyla, Diyanet İşleri Başkanlığı ya da başka bir vakıf bizimle bir protokol yaptığında, bizimle irtibata geçecekse o geçeceği kişilerin unvanları, formasyonları bizde mutlaka vardır. Diyanet İşleri Başkanlığımız da bu anlamda, şöyle söyleyeyim ben size sadece: Diyanet İşleri Başkanlığından bizim bünyemize katılıp bu protokol kapsamında bizimle iş yapan kişiler belki KPSS sınavını kazanmış olsalardı öğretmen olacaktı yani aynı formasyona sahipler, bunun altını çizerek söylüyorum. Dolayısıyla, bizim onunla ilgili zaten protokolümüzde şartlarımız var. Şimdi, şunu ifade edeyim: Bakın, biz kiminle protokol yaparsak yapalım protokolümüze aykırı, yaptığımız denetlemelere aykırı bir hususun tespit edildiği herhangi bir protokolü anında tek taraflı fesih yetkisi Bakanlığımızdadır. Dolayısıyla, biz bu konularla ilgili olarak protokol yaptığımız kişi kim olursa olsun yani hayırsever dahi olsa protokolümüzü feshederiz; vakıf, dernek, meslek örgütü dahi olsa protokolümüzü feshederiz.

Ben bu soru hani çok gündeme geldi, burada dar ortam olduğu için, böyle Genel Kurulda vesaire bunlara böyle cevap veremiyoruz. Bunu tekrar söyleyeyim. Yaptığımız protokollerin özü budur. Hukuka aykırı, hukuk devleti ilkesine aykırı hiçbir konu yoktur.

İki husus daha var Başkanım, onu da söyleyeyim: Yaptığımız protokollerde kiminle olursa olsun kesinlikle ve kesinlikle veli ve öğrencinin rızasına bağlı olmak koşulu vardır yani bunu istemeyen bir veli, bu protokol kapsamında yapılan işe dâhil olmak istemeyen bir veli ya da öğrenci rahatlıkla bu protokolün dışında olabilir.

İkincisi, bu protokollerin hiçbirisinde, protokolü imzaladığımız hiçbir örgüte yani meslek örgütü olabilir, vakıf olabilir, dernek olabilir, kamu kaynaklarından bir tek kuruluş dahi kaynak aktarılmasına imkân tanıyacak bir husus, bir hüküm protokollerimizde asla yoktur. Bunun da altını çizmek istedim Aliye Hanım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

Sayın Ersever, ekleyeceğiniz var mı?

Buyurun.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Çok teşekkür ederim ama özellikle basında çok fazla bu ÇEDES'le ilgili uygulamaları diyeceğim artık, gündeme geldiğine göre bu konuyla ilgili genel bir rahatsızlık var. Bu uygulamalarla ilgili gerekli denetimi yaparsanız, teşekkür ediyorum.

Başka bir soru da örgün eğitimden kopuşları görüyoruz. Bu konuda kız çocuklarının kopuşu ne kadardır? İllere göre bir dağılım var mıdır? Yani örgün eğitimden açık eğitime geçişi kastediyorum burada. Onunla ilgili elimizde bir veri var mıdır, onu sormak istiyorum.

Bir de 1 Ağustosta Resmî Gazete'de yayımlanan yönetmelikte yapılan değişiklikte taşınmalı eğitim 50 kilometreden 30 kilometreye düşürülmüştü. 30 kilometreden fazla uzaklıktaki yani o arada kalan uzaklıktaki okullarına gidemeyen öğrencilerle ilgili mağduriyet artmıştır. Bu konuyla ilgili düzenlemeler nedir, onu merak ediyorum.

Bir de okulların açılmasıyla gündeme gelen temizlik, yeterli sayıda yardımcı personelin olmaması ve okul güvenliğiyle ilgili birçok sıkıntılar yaşamıştık ve biraz önce de özellikle bu uyuşturucu konusuna değinmiştik hocamız ve bu güvenlikle ilgili de bir bölüm diye düşünüyorum çünkü okulların çıkış kapılarında bunları görüyoruz, gözlemliyoruz, duyuyoruz. Bu okul güvenliği ve hijyen diyeyim artık toplam olarak, onunla ilgili ne gibi çalışmalar yaptınız?

Bununla yetineyim, arkadaşlarımdan sonra tekrar söz alayım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler Sayın Ersever.

Sayın Ekmekci, buyurun.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Kastamonu) - Sayın Bakanım, öncelikle kıymetli sunumunuz için çok teşekkür ediyoruz sizlere ve Sayın Genel Müdürlüme.

Elbette ki şiddetle mücadele sadece birkaç kurumun omzuna yüklenemez, tüm kurumların ve halkın topyekûn mücadelesiyle sonuç alınabilecek bir hareket olduğunu düşünüyorum. Şiddetin oluşması sonrasında gerek karakol bazında gerekse yargı bazında gerçekten aslında iyi konumdayız. Elbette sistem daha iyi işleyebilir, bu nedenle çalışmalar yapılmaktadır, yapılacaktır da ancak temel sorun, görüyoruz ki şiddet meydana gelmeden yapılacak önleyici tedbirlerde. Bu noktada da en büyük paydaşlardan biri, hatta belki de bana göre en büyüğü Millî Eğitim Bakanlığı. Bu noktadan hareketle 6284 sayılı Yasa'da da zaten sizlere görev ve sorumluluk verilmiştir. Özellikle Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer alan erdem, değer ve eylem çerçevesinin çok önemli olduğu izahtan varest, gerçekten bu noktada da anahtar vaziyeti görmekte. Özellikle 6284 sayılı Yasa'da Sayın Bakanım, yönetmeliğinin 41'inci maddesinde şöyle bir düzenleme var: "Ortaöğretim öğrencileri ile yükseköğretim öğrencileri Bakanlığın görev alanına giren konularda sosyal sorumluluk projeleri oluşturmada ya da mevcut projelerin içerisinde yer alma da teşvik edilir." diyor. Bu noktada çalışmalarımız nelerdir Bakanlığımızın yaptığı? 81 ilde neler yapılmaktadır, neler yapılabilir? Ben bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum. Yine, ayrıca, az önce değinildi ama hayat boyu öğrenme merkezleri çok kıymetli. Ben de Kastamonu'ya her gidişimde, ilçelerimizi özellikle, köylerimizi de ziyaret etmeye gayret ediyorum. Gerek hayat ve öğrenme merkezlerinde gerekse halk eğitim merkezlerinde kadına yönelik şiddetle mücadelede eğitici, öğretici çalışmalar yapılmakta mıdır, nelerdir faaliyetlerimiz? Bu noktada ben bilgi almak istedim.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler Sayın Ekmekci.

Sayın Coşar...

ALİYE COŞAR (Antalya) - Çok teşekkür ediyorum sunumunuz için.

Hoş geldiniz.

Sayın Bakan burada milletvekilleri arkadaşlarımız da bürokratlar da konuşmalarında, daha önceki Bakanlar sunumlarında da hep eğitim üzerine vurgu yapıldı, herkesin gerek sunumlarında gerek yazılı dokümanlarında eğitimin üzerine vurgu yapıldı. Personel eğitimi, çalışan eğitimi, okullardaki eğitimle ilgili de sizden bilgi aldık. Fakat biz her zaman şunu söyleriz: “Her şeyin başı sağlık.” deriz ama öyle bir hâl oldu ki her şeyin başı eğitim oldu, eğitim konuşulur oldu. Göreviniz burada çok önemli. İktidarınız döneminde 9 Millî Eğitim Bakanı değişti, eğitim yapboza döndü. Her müfredat değişikliğinde başarısızlıklar silsilesi arka arkaya geldi. Yirmi iki yılda 4 kez olmak üzere, 18 de küçük müfredat değişikliği olmuş. Ben sunumunuzda şuna dikkat ettim: Yani kadınlara verilen kurslardan bahsediyorsunuz, bu çalışmalar önemli fakat müfredatınızda, okul müfredatlarında eşitlik ve kadınla ilgili bir başlık var mı? Onu merak ediyorum. Sorum bu şekilde.

Diğeri, madde bağımlılığıyla ilgili. Çok önemli. Madde bağımlılığı ve şiddet orantılıdır ve madde bağımlılığı gittikçe küçük yaşlara doğru evrildi ve ailelerin şikâyeti kendi çevrelerinden değil, okul bölgelerinden elde edildiği konusunda. Bununla ilgili de bir açıklama yaptınız ama bu da yeterli değil. Yani bunun önlenmesi, okulda, okulun dışında madde bağımlılarının bir ticareti varsa okulun dışında yapılan önlemler ve okulda da bu konuyla da ilgili -psikolojik danışmanlarınız da var- öğrencileri dinlediğiniz zaman ya da böyle bir farkındalığınız olduğu zaman yaptığınız eylemler nedir?

Bir konu daha... Bursa’da kadın müdür yardımcısının odasının kapısını tekmeyle kıran okul müdürü vardı, açığa alındı, “Başı açık öğrenciye de şort giyen öğrenciye de karışırım.” diyordu. Sonra bu okul müdürünün maaşla ödüllendirildiğini duyduk. Bu konuyla da ilgili sizden bir açıklama bekliyoruz açıkçası.

Bu Antakya’daki ilgili yazıya benden önceki konuşmacı arkadaşımız değindi ve tepkiler üzerine bu yazı geri alındı. Yani şimdi önlemler bir kararlar, yasaklarla gelmez. Bu doğru bir yaklaşım değil. Geri alındığından dolayı da çok üstüne düşmüyorum.

Dün tekrar Bağcılar İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü yılbaşı etkinliği yasağı getirdi öğrencilerin yılbaşı etkinliklerinin okullarda düzenlenmemesi konusunda.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Coşar, istediğinizi konuşma hakkınız tabii ki var, ona müdahale etmiyoruz. Ancak bizim Komisyonumuz Kadına Şiddeti Araştırma Komisyonu. Biz Millî Eğitim Bakanlığımızın şiddetle ilgili yaptıkları, yapacakları...

ALİYE COŞAR (Antalya) - Dün akşam olduğu için burada...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Evet, tabii, tabii, sorun ama ben hatırlatma ihtiyacı duydum.

Siz tamamlayın sözünüzü.

Buyurun.

ALİYE COŞAR (Antalya) - Yasaklarla ilgili bu tür yazılarınızı da doğru bulmuyorum açıkçası. Umarım bununla da ilgili bir önlem alırsınız.

Kadın öğretmen sayısının yüzde 62 olduğunu söylediniz. Kaç kadın okul müdürü var? Ben idari boyutta sormak istiyorum. Kaç kadın ilçe millî eğitim müdürü var, kaç kadın il millî eğitim müdürü var, kaç kadın millî eğitim müfettişi var, Millî Eğitim Bakanlığınızda görevli kaç kadın bürokratınız var? Şimdilik bu kadar. Toparlayacağım tekrar.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Zaten süreniz de geçmişti.

Çok teşekkürler.

Sayın Toy, size söz vermeden bir şey...

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Nasıl?

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çıkacak mısınız, acil bir şey mi var?

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Bir cümle söylemek istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Rukiye Vekilim...

RUKİYE TOY (Sivas) - Tabii, buyursun.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tamam.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu’nun, Komisyonun konusunun kadına yönelik şiddeti araştırmak olduğuna ve katılımcılara soru sorulurken buna dikkat edilirse daha verimli sonuç alınacağına ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bir şey ekleyeyim ben. Şimdi, Sayın Bakanımız akademisyen, Genel Müdürtümüz akademisyen, doçent. Şimdi, sevgili vekil arkadaşlarımız, mesela bir akademik çalışmada, diyelim ki yüksek lisans tezi ya da doktora tezi yazıyoruz, tez sınavına girdiniz, hepsini başardınız, savunmaya girdiniz, oradan geçerseniz doktor olacaksınız ya da yüksek lisans diploması alacaksınız. Oradaki jüridekiler tez konusunun dışında soru soramıyor, yasak yani. Mesela ekmek üzerine bir tez yazdıysak mısır üzerine soru soramıyoruz, nar üzerine soru soramıyoruz. Şimdi, bizim Araştırma Komisyonumuzda “Kadına şiddeti nasıl önleyeceğiz?” bunu araştırıyoruz. Yani Sayın Bakanımızı bulmuşken her soruyu sormak hakikaten içimizden geliyor, soralım ama buna da dikkat edersek daha verimli sonuç alırız çünkü bir rapor hazırlayacağız biz Komisyon olarak. Yani okullardaki temizlik önemli, doğru. Yani bize “Kadına şiddet komisyonu kurdunuz. Nerede bu çalışma? Temizliği mi konuştunuz?” demesinler.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI (Devam)

A.- Görüşmeler (Devam)

1.- Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin ve Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Otrar tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme (Devam)

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Buyurun Sayın Ersoy.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Sayın vekillerimiz, evet, hepsi çok önemli sorular, sorulması gereken sorular ama bizim Komisyonumuz -Sayın Başkanımızın dediği gibi- Kadına Şiddet ve Ayrımcılık Komisyonu. Şimdi, bizim bakış açımızın şöyle olmaması lazım: Bakan gelmişken biz onu nasıl sıkıştırabiliriz, nasıl cevap vermesini zorlaştırabiliriz? Yani bu ön yargıyla yaklaşmak...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bakanımızı sıkıştırmanın bir yöntemi var, ben size söyleyeyim Sayın Ersoy.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Böyle bir ruh hâline girmek gerekiyor.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bakanımızı sıkıştırma yöntemi var, ipucu vereyim. “Şiddeti önleme konusunda ne yaptınız?” diye sıkıştırılalım Bakanımızı.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Evet, aynen öyle.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Ama başka konular ayrı.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Kesinlikle katılıyorum.

Kadına şiddette, bakın, bir önceki dönemde de aynı komisyon kuruldu, çok farklı vekillerin -o zaman bakanlar da farklıydı- hepsinin çok değerli bilgileriyle bir sonuca gidildi. Şimdi, biz yine farklı insanlar ve çok değerli farklı düşüncelerle bir araya geldik. Sayın Bakanımız kendince ülke adına çok önemli adımlar atıyor olabilir ama “Biz bu adımları atarken ona nasıl bir farkındalık yaratacağız da bakış açısını değiştireceğiz, nasıl bir farkındalık oluşturacağız?” yani bizim hedefimiz bence bu olmalı. Yani eleştiririz. Tabii ki insanız, hepimizin hatası olabilir ya da bize uygun olmayan farklı bir görüşü olabilir yani bizim uygun görmediğimiz, hepimiz insanız, bunu da bence olgunlukla karşılamak gerekiyor. Buradaki bizim hedefimiz şu olmalıdır kesinlikle: Biz bir farkındalık yaratalım ve Bakanlığın bakış açısında farklı bir yöne gitmesini sağlayabilelim. Biz eğer bunu yapabiliyorsak o zaman vekil olarak sorumluluğumuzu sonuna kadar kullanmış ve bir farkındalık yaratarak farklı bir iyiliğe karşı bakış açımızı yöneltmiş olacağız. Ben diyorum ki zaman en pahalı şey çünkü zamanı geriye alamıyoruz ve şu anda da aşırı yorgunuz. Evet, bunu da göz önünde bulundurarak sadece konuyla alakalı sorular sormanızı ben rica ediyorum Sayın Başkanım izin verirse.

Bir de Özgül Hanım’a yani bu cümleyi kurayım mı kurmayayım mı diye çok düşündüm ama...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Saki konuştuğuktan sonra kursanız daha iyi.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Ben daha konuşmadım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Evet.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Şöyle, o kadar çok konuşmasını dinledik ki hem Genel Kurulda hem...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Onu daha sonra yapalım. Madem konuyla ilgili konuşmaya davet ediyoruz, konuşsun, konuştuğuktan sonra siz yanıt verin.

Peki, Sayın Toy, buyurun...

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Yani genel olarak bir şey söyleyecektim, neyse söylemeyeyim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Hayır, şunu söylediniz...

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Sayın Timisi’nin sordukları da Genel Kurulda defalarca soruldu, defalarca söylendi. O yüzden aynı soruyu burada sormak tekrar...

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Bende şöyle bir izah var. Orada “kız çocukları” demeyi atlardım. Şimdi mesela ÇEDES’te de daha çok kız çocukları var, bu taşınmalı eğitimde de gidemeyen en çok kız çocukları, örgün eğitimden açık lise ya da açık ortaokula geçenler de daha çok kız çocukları. Bu konuyla ilgili ağırlıklı olarak veri istedim zaten. Bu çok önemli.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Evet, yani ben sadece naçizane bu konuya odaklanmak gerektiğini söylemek istedim.

Teşekkürler.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

“Yorgun geldik.” dedi Sayın Ersoy. Asıl bu akşam da aynı yorgunluk yaşanacak galiba, o yüzden önemli mümkün olduğu kadar erken bitirme. Ve bizim planımız, dün de öyleydi, 14.30’da tamamlamaktı.

Buyurun Sayın Toy.

RUKİYE TOY (Sivas) - Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; hepinizi sevgiyle saygıyla, muhabbetle selamlıyorum. Sayın Bakanımıza ve Sayın Genel Müdürümüze sunumları için teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Bakanımız “Yüzde 93,82” demişti kız çocuklarının okullaşma oranına. Bu gerçekten çok kıymetli. Onun için çok teşekkür ediyorum emeği geçen herkese. Eğitimde, tabii, kadınların ağırlığı artıyor, bu çok güzel bir şey ama biz Komisyonumuzda daha çok erkeklerin de eğitimi, erkek çocuklarının da eğitimi üzerinde çok sık duruyoruz; hatırlar diğer vekil arkadaşlarımız da. Dolayısıyla erkekleri geri planda bırakmayalım. Sadece erkek çocuklarına da acaba zaman zaman eğitimler verilebilir mi, özel eğitimler verilebilir mi? Benim sorum bununla ilgiliydi.

Bir de Sayın Genel Müdürümüz de belirtti, siber zorbalık, dijital dünyada zorbalık, bunlar da literatürümüze yeni gelen kavramlar. Kendi memleketimizde, Sivas'ta ben de "Dijital dünyada anne-baba olmak ve çevrim içi güvenlik" diye bir panel düzenlemiştim. Oraya gelen velilerimizden ve kadınlarımızın özellikle ilgi göstermesinden de anladım ki dijital dünyayı bizler çocuklarımız kadar bilmiyoruz. Bir rüzgâr geldi, çocuklarımızı götürüyor ve biz ona yetişemiyoruz. Çocuklarımızın telefonlarında, hatta ailede herkesin, her bireyin telefonunda şifreler var. Kimse o şifreleri açıp da birbirinin dünyasına giremiyor. Dolayısıyla dijital dünyada çocuklarımız ne yapıyor, nelerle uğraşıyor, nasıl bir dünyadalar, kimler onları etkiliyor bilemiyoruz. Acaba Millî Eğitimin müfredatına böyle bir konu eklenebilir mi, ders eklenebilir mi? Yani dijital dünyada anne-baba olmak, çevrim içi güvenlik, siber zorbalık, bunların üzerinde biraz daha Millî Eğitimimiz durabilir mi? Çünkü ben bunu çok önemsiyorum, çok önemli görüyorum, hiçbirimiz o dünyayı bilmiyoruz. Ne yazık ki geçtiğimiz aylarda "Semih" isimli çocuğun yaşattığı vahşetle -ona artık "kadına yönelik şiddet" demeyeceğiz, vahşet yani- bir annenin yaşayabileceği en büyük dramı yaşadı o kızımızın annesi. Dolayısıyla o çevrim içi, daha doğrusu, dijital dünyanın ne kadar büyük bir acıya, ne kadar büyük bir kötülüğe sebep olduğunu da o vesileyle bir kez daha görmüş olduk. Biz de bunun üzerine düzenlemiştik zaten dijital dünyada anne-baba olmakla ilgili panelimizi, bizler çocuklarımıza nasıl ulaşabiliriz diye.

Biraz önce Sayın Bakanımızın anlattığı gerçekten çok önemli konular vardı. Daha dün Aile Bakanımızı dinledik, daha önce İçişleri Bakanımızı dinledik ve burada hepimizin de mutabık kaldığı konuda gerçekten tüm bakanlıklarımızın gereken her şeyi yaptığını, uyguladığını, bütün projeleriyle, programlarıyla güzel bir çalışma sergilediklerini hepimiz kabul ettik. Ama sonrasında "O hâlde neden hâlâ bu tarz şiddet devam ediyor, sıkıntılarımız devam ediyor? Acaba uygulayıcılarda mı bir sıkıntı var?" diye konuşmuştuk, hatırlarsınız sizler de. Dolayısıyla, Sayın Bakanım, siz de bahsettiniz, 10 Ekim 2024'te Eğitim Akademisiyle beraber, öğretmenlik akademisiyle beraber yaptığımız projeyi ve yasayı çok önemli, çok kıymetli buluyoruz. Mademki bu kadar hazırlıklar yapılıyor, Bakanlığımız bu kadar çalışmalar yapıyor, o hâlde uygulayıcılarımızın yani öğretmenlerimizin de çağa, zamana, şartlara uygun bir şekilde yetişmesi, daha donanımlı olması çok kıymetli. Bunun için de sizleri tebrik ediyorum tekrar çünkü o akademide sadece yeni öğretmen olanlar değil, daha evvel öğretmen olanlar da yani mevcut görevini sürdürenler de zaman zaman eğitim alacaklar. Ben bir öğretmen olarak biliyorum ki öğretmen arkadaşlarımız arasında akıllı tahtayı kullanamayanlar vardı. İşte "Gel oğlum, Ahmet, Mehmet, akıllı tahtayı aç, şuraya bas." diyen öğretmenlerimiz vardı. Dolayısıyla çağ değişiyor, zaman değişiyor. Müfredatımızın da değişmesi normal, hep aynı müfredatta kalmak da zaten sıkıntılı diye düşünüyorum. Çünkü bu kadar değişen şartlarda müfredatın değişmemesi ya da Bakanlığın sürekli yeni politikalar uygulaması bence son derece doğru çünkü biz çocuklarımıza yetişemiyoruz. Dolayısıyla, inşallah, bu dijital zorbalıkla ilgili çalışmalarımızın biraz daha artırılmasını sizlerden talep ediyoruz.

Sayın Bakanımızın Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'yle ilgili bir sözü vardı, onunla tamamlamak isterim. "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'yle oluşan müfredatta ilk kez sadece akademik başarıya odaklanmayan, yetkin ve erdemli insan olmayı önceleyen bir öğrenci profili tanımlanmıştır." diyordu Sayın Bakanımız. Tek başına bu cümle bile Maarif Modeli'ni özetliyor, sarıh bir şekilde anlamamızı sağlıyor. Yalnızca akademik başarıya odaklanarak yıllarımızı heba ettik, yetkin insan ve erdemli insan olmanın hayati kıymette olduğunu es geçtik. Okullarımızda veli toplantılarımızın ilk maddesi akademik başarı oldu. Veli toplantılarında sınıfın ahlaki durumu, öğrencilerin hayata hazırlıklı olup olmadıkları, erdemli insan olup olmadıklarıyla ilgili bir madde dahi gündem olmadı. Dolayısıyla, Maarif Modeli bence her yönüyle tekâmül etmiş bir aklın, bir vizyonun, bir derdin dışı vurumudur. Dolayısıyla emeği geçenleri tebrik ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, sunumlarınız için tekrar teşekkür ederiz, sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler Sayın Toy.

Bu değişen koşullara vurgu yaptınız ya, Millî Eğitim Komisyonundan geçti, Genel Kurulda kabul edildi, Millî Eğitim Akademisi kuruldu. Millî Eğitim Akademisinin değişen koşullara göre teknolojik yeniliklerle ders vermesi, demek ki iyi bir iş yapılmış. Ben Millî Eğitim Akademisi konusunda Millî Eğitim Komisyonunda çok soru sormuştum ama şimdi görüyoruz ki bu değişen koşullara -kitap basmak, kitap yazmak zaman alıyor- hocalar düzeyinde okulda hızlıca ders vermek mümkün.

Sayın Saki, buyurun.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkür ediyorum sunumlar için.

Dün Aile Bakanını burada dinlemiştik ve onun şöyle bir sözüyle başlamıştı: "Kadına yönelik şiddet meselesinde bütüncül yaklaşım ve kök nedenlerin ortadan kaldırılması." Bu yaklaşım Millî Eğitim açısından da kabul edilir diye düşünüyorum ben. O anlamda hem bütüncül olarak hem kök nedenler konusunda birkaç şey söylemek istiyorum. Uzun yıllar eğitim emekçiliği de yaptığım için söyleyecek çok fazla şeyim var, şimdiden belirtiyim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok şey bilenlerin çok kısa zamanda konuşma yetenekleri olduğunu da biliyorum ben. Beş dakikada, buyurun, çünkü 14.30'da...

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Bilmek değil, yaşamak aynı zamanda.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Buyurun.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Şimdi, 10 Mayıs'ta -biliyorsunuz ya da bilmeyenleriniz vardır- eğitim alanındaki tüm sendikalar programatik olarak, iktidara yakınlığıyla bilinenler dâhil eğitim camiasında okullarda şiddete karşı iş bıraktılar ve hem eğitim emekçilerinin uğradığı şiddete hem akran zorbalığıyla okullarda öğrencilerin uğradığı şiddete ilişkin taleplerini dile getirdiler, yaşadıklarını anlattılar ve 10 Mayıs'taki bu ses ilk defa duyuldu ve Millî Eğitim Bakanlığı okullarda fiziksel, cinsel, duygusal, psikolojik, ekonomik, siber, dijital şiddet, akran zorbalığı, siber zorbalık gibi şiddetin her türünün önlenmesine ilişkin genelge yayımladı. Bu önemli. Yalnız, burada ben şunu sormak istiyorum: Benzer bir şey sağlık sektöründe olmuştu, çok daha önce böyle bir genelge yayınlandı ama ne yazık ki genelgeden sonra

sağlık emekçilerinin de istatistiklerine bakarsanız şiddet arttı. O yüzden, burada genelgenin amacına ulaşması için çok kapsamlı başka alt başlıkların olması gerektiğini düşünüyorum. Bununla ilgili bilgiler, genelgenin amaçlarına ulaşabilmesi için yapılacaklar meselesi...

Sonra, Eğitim Reformu Girişiminin yaptığı bir araştırmaya göre, akran zorbalığına maruz kalan öğrenciler arasında kız çocuklarının maruz kalma oranı erkek çocuklarına göre yüzde 15 daha fazla yani kız çocukları akran zorbalığına çok daha fazla maruz kalıyor. Sunumlarda mesela buna ilişkin cinsiyetlendirilmiş bir veriyi göremiyoruz, neredeyse hiçbir bakanlıkta göremiyoruz. Sürekli talebimiz, tüm sorunlarda mutlaka cinsiyetlendirilmiş verilere de ihtiyacımız var ki...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Saki, şunu da söylerseniz belki daha rahat anlarız: Kız çocuklarına yüzde 15 oranında fazla akran zorbalığı diğer kızlardan mı daha çok geliyor, erkek öğrencilerden mi?

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Hayır, erkek öğrencilerden.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tamam.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Erkek öğrencilerden daha fazla.

Çocuklar aynı zamanda hem şiddetin faili olabiliyorlar hem şiddetin mağduru olabiliyorlar. Bu anlamda da ikisinin ayrıştırılması ve çocuk suçlu olamayacağı gerçeğiyle, perspektifiyle davranılması gerektiğini söylüyoruz ama mesela, adalette kız çocuğu -Elif Esen belki ona daha çok değinecektir, kendisinin konuşmalarından biliyorum- buradaki adalet mekanizmasında çocuklar suçlu kategorisiyle değerlendiriliyor. Mesela, Millî Eğitimin bu konudaki bakışı meselesinde çok net bir şey göremediğimi söylemek istiyorum.

Bir başka boyutu, atanmayan öğretmenlerin yaşadıkları; bu da bir şiddet ve atanmayan öğretmenler arasındaki intihar oranlarını da şiddetin içinde değerlendirmek gerektiğini düşünüyorum. Parça parça gidiyorum, az vaktim var diye. Sonra, deprem bölgesine gelelim; deprem bölgesinde 4 milyon çocuk ve 220 binin üzerinde eğitim emekçisinin etkilendiğini Millî Eğitim Bakanlığı kendi raporlarında söylüyor ve bu öğrencilerin 350 bini de göçmen ve sığınmacı çocuklar.

Yine göçmen ve sığınmacı çocukların maruz bırakıldığı ırkçılığa bağlı, göçmen düşmanlığına bağlı şiddet meselesinin de bu toplantının gündemi olması lazım. Buna ilişkin özel bir çalışması var mı Bakanlığın, onu sormak isterim.

Bir başkası “Bütüncül yaklaşım” dedik. Bu bütüncül yaklaşım hem eğitim emekçileri, eğitim çalışanları hem eğitim görenler, çocuklar, gençler meselesi hem müfredat, içerik meselesiyle ve pratik, gündelik uygulamalarla ilgili. Mesela, eğitim emekçilerinin çoğu diyor ki: “Öğretmenlik mesleğinin itibarsızlaştırılması, özellikle kadın eğitimcilerin cinsiyetçi iş bölümüne uygun birtakım müdahaleler nedeniyle eğitim emekçisi kadınların ikincilleştirilmesi aslında eğitimde kadına yönelik şiddette en temel kök nedenlerden biri.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Mesela, bir örnek buna: “Etkili Öğretmenlik İçin Dış Görünüm ve Giyim Kodları” dersi kadınların bedeni üzerinde, giyimi üzerinde sanki kendileri karar veremiyorlarmış gibi, buna ilişkin... Mesela, Beykoz İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü kadın öğretmenlere, dikkatinizi çekerim, kadın öğretmenlere “Etkili Öğretmenlik İçin Dış Görünüm ve Giyim Kodları” dersi gibi bir ders veriyor; bu, işte, itibarsızlaştırmanın, kadın emekçileri ikincil konuma, cinsiyetçi rollere hapsedme politikalarından bir tanesi. Bir ara da beyaz önlük...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Siz, sürenizi beş dakika aştınız.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Söyleyecek çok şeyim var.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Yanınızda emekçi bir milletvekilimiz var; Sayın Adalet Kaya, söz sırası onda, ondan alıyorsunuz. İsterseniz aranızda anlaşın, süreyi öyle kullanın.

Son sözlerinizi bağlayın, buyurun.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Evet, lütfen, son sözlerini bağlasın, ben öyle başlayayım.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Şimdi, bende yine istatistikler var; kadın öğretmenler yüzde 59’a varıyor eğitim camiasında ama müdür oranı yüzde 2,5.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Kim söyledi? Bir dakika...

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Efendim...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Kim söyledi?

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Eğitim Reformu Girişimi araştırması.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Onu; bakın, her şeyi bana soruyorsunuz...

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - İşte, soru olarak söylüyorum yani bende ki bilgiler bunlar, sizde...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Ama bakın, o zaman soru sorar tarzda sorun Özgül Hanım, “Okul yöneticisi oranı kaç?” diye sorun. Böyle dediğinizde, tutanaklara bu, bilgi olarak geçiyor. Bana soru sorun, ben size cevap vereyim.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Ama ben dersimi çalıştım ve buradaki araştırmaları yapıyorum; hatalıysa, yanlışsa siz dersiniz ki “Yanlış ve biz bunu düzelttik.”

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Hayır ama şimdi bakın, siz...

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Sonra, cemaat yurtları ve öğrenci evlerindeki intiharlar meselesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Enes Kara intiharı vardı, Abdülbaki Dakak 12 yaşında, intihar etti, Mehmet Halit Yavuz...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Başkanım, biz burada her şeyi konuşacak mıyız ya! Ben anlamıyorum, şimdi “cemaat yurtları” dediğiniz şeyin bizimle, benimle ne alakası var?

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Hemen geliyorum, hemen...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Bir söyleyin; ama bakın, burada...

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Çünkü şiddeti... Ve bunlar öğrenci yaşlarına bakarsanız...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Özgül Hanım, buraya Gençlik ve Spor Bakanını davet edersiniz, o yurtları onunla konuşursunuz. Bakın, onun nereye bağlı olduğunu bilmiyorsunuz ki!

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Ama bunlar aynı zamanda öğrenci, yurttan kalıyor olmaları Millî Eğitime dâhil olmadıkları anlamına gelmiyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Bakın, tekrar söylüyorum: O yurtlar Kredi Yurtlara bağlı yükseköğrenim yurtları. Dolayısıyla siz burada...

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - 12 yaşında... Yükseköğrenim yurdu olabilir mi? 12 yaşında çocuk.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Peki, ben müdahale edeyim, ben müdahale edeyim.

Zaten söyledim Sayın Saki, yedi dakika aştınız sürenizi.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Ben, bu kısmı...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Ama bakın, bunu hep yapıyorsunuz. Herkesin konuşacakları çok önemli.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Ben veda edin diye süre verdim.

Buyurun Sayın Kaya.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Şu intihar oranları...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Hepimiz öncelik sıralaması yaparak süremize riayet ediyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Kaya, buyurun.

Sizin sürenizden iptal edeceğiz o zaman.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Evet, lütfen.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Buyurun Sayın Kaya.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Tekrar söz isteyeceğim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Süre kalırsa tekrar sorarsınız Sayın Saki.

Buyurun Sayın Kaya.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Bakan, hoş geldiniz.

Değerli arkadaşlar, değerli bürokratlar; şimdi, ben bu Bakanlığın kadına karşı şiddetle mücadele konusunda ve çocuk istismarları konusunda önleyici ve koruyucu mekanizmaların güçlenmesi açısından en önemli Bakanlık olduğunu düşünüyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Kesinlikle.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Çünkü bu toplumsal farkındalık ve zihniyet dönüşümünün gerçekleşebileceği alan yani en önemli alan. Dolayısıyla günlerdir az önce başka arkadaşlar da belirtti, biz “Eğitim, eğitim, eğitim” diyoruz yani toplumun değişip dönüşmesi için evet, bu eğitimlerin, bu farkındalık çalışmalarının yükselmesi gerekiyor ama yine ben de kök nedenlere değineceğim.

Az önce sunumda da vardı kök nedenler meselesi ama yapısal yani şiddetin yapısal boyutu hep atlanıyor yani toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve bunun da ne yazık ki hâlihazırda hayata geçirilmiş olan maarif modelinde yani maarif modeli müfredatında çok derinleştirildiğini görüyoruz. Yani mesela, bu müfredat üzerine konuşmak istiyorum, bir de “ÇEDES” adı altında yaptığınız protokol. Ya, biz eğer şiddetin önlenmesini ve ortadan kalkmasını istiyorsak toplum içerisinde; bir, çocuklara eşit yurttaşlık, ayrımcılık yasağı, kadın-erkek eşitliği gibi değerler eğitimi vermemiz gerekiyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Adalet Hanım, özür diliyorum, müfredatta bunun olmadığına dair elinizde ne var? Bana onu verin, lütfen.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - ÇEDES...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Müfredatın neresi... Hayır, bir saniye “Müfredatta yok.” diyorsunuz...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Biz, müfredatı inceledik Sayın Bakan.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Getirin, bana verin raporları da onun üzerinden konuşalım.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Tamam, vereceğiz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Bakın, müfredatı hazırlayan ekip burada.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Vereceğiz, lütfen bitireyim, söz veriyorum; burada sadece karışıklık yaratmak için konuşmuyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Bakın, ÇEDES’e biraz önce cevap verildi.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Bulduğumuz değerleri vereceğim, hepsini tek tek size göndereceğiz efendim.

Şimdi, öğretmenlere tavsiye ettiğiniz filmler var mesela; 2017 yılında Öğretmen Mesleki Çalışma Programı. Gazi Üniversitesindeki akademisyenler incelemiş; filmlerin çoğunda cinsiyetçi yaklaşım ve ifadeler var ve bunlar öğrenciler için de önerilmiş filmler.

Sayın Bakan, sizin yaptığınız bazı açıklamalar bile toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştiriyor. Yani bunların hepsini...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Mesela?

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Şimdi, hızlıca süremi kullanayım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Bir dakika... Hayır, bana söyleyin, benim hangi açıklamam bunu besledi?

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Ya, sonra söyleyeceğim size.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Söyleyin; hayır, hayır söyleyin. Bakın, zan altında bırakıyorsunuz.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Tamam.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Buyurun, deyin ki: “Şu gün, şu tarihte şöyle bir şey söylediniz.”

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Bakan, mesela kız çocuklarına kız okulu açma meselesi. Bu, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştiren bir politik söylemdir.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Tamam, ben ne demişim orada?

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Siz, hatırlatın bize yani...

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Ben de kız ortaokul mezunuyum, o bir tercih meselesi.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Tamam, ben bitireyim, sizi dinleyeceğim yani...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Ama bakın, Vekilim, beni zan altında bırakan cümleler...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Zan altında bırakmıyoruz. Bakın, Sayın Bakan, gerçekten burada zan altında bırakmak değil, bazı şeylerin altını çizmek istiyoruz. Neden çizmek istiyoruz? Çünkü “Toplumsal cinsiyet eşitsizliği” dediğimiz mesele çok gizli ve sinsî bir şekilde dile yerleşen bir şeye dönüşebiliyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Bakın, Adalet Hanım, özgürlükçülüğe bakışımız farklı. Bakın, ben diyorum ki...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Eşitliğe eşitlik meselesinden...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Eşitlik de içerisinde, özgürlük de eşitliğin içerisinde.

Bakın, ben diyorum ki bir insan “Ben çocuğumu, erkeklerin okuluna göndermek istiyorum.” derse... Bu benim devlet olarak görevim ama benim kanunum bana ne diyor? “Karma eğitim esastır.” Ben de bunu söylüyorum: “Karma eğitim esastır ancak kız çocuklarının okullaşması, başka tür sebeplerden dolayı kız ya da erkek okulları açılabilir.” diyorum. Buna karşı çıkabilecek argümanınız nedir?

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Kız çocuklarının okullaşmasının azalmasıdaki en önemli neden yapılan araştırmalara göre bir...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Adalet Hanım, benim cümleme...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - ...maddi olarak ailelerin kız çocuklarını okutmak istememesi, bunu kaldıramaması.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Sanırım aynı şeyleri tartışmıyoruz.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Hayır...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Bakın, benim argümanım; özgürlükçü bir bakış açısıyla ben diyorum ki: Ben böyle...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Özgürlükçü değil Sayın Bakan, bakın, kız çocukları yani ortaöğretimdeki çocukların karma eğitim içerisinde okuması gerekiyor. Neden? Çünkü bu, eşitlik açısından oldukça önemli.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Adalet Hanım, tekrar söylüyorum: Bakın...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Eşitliği anlamaları açısından önemli.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Gayet doğal. Mesela “kız meslek lisesi” diye bir formatımız var; size ters mi bu, yanlış mı?

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Yok, yani ben...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Tamam, o zaman aynı yerdeyiz.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Hayır, hayır, liseden bahsetmiyorum, ben ortaöğretimden bahsediyorum bakın.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Lise, ortaöğretim zaten.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ortaokul.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Değil, hayır, ben ortaokulda doğru bulmuyorum, bakın, ortaöğretimden bahsetmiyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Adalet Hanım, bakın, beni...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Aynı fikirde değiliz yani.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Tamam, o zaman.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Şimdi, Sayın Kaya, var mı sorunuz?

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Ama çok karşılıklı ilerledi, ben süremi kullanamadım Sayın Başkan. Kısaca, hızlıca sorularımı sorup bitiriyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tabii tabii, izin verirseniz şöyle...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sorularımı soracağım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Konumuzla ilgili soruların yanıtını alalım. Sayın Bakan akademisyen olduğu için haklı, diyor ki: “Bir şey mi söyledim? ‘Şurada şunu söyledin.’ deyin, ben de net cevap vereyim.” Bu kadar basit...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Ama böyle karşılıklı değil.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Ama normal bu, normal bu.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Şimdi, böyle bir usul...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - “Ama filanca yerde şu yazıyor.” dediğiniz an diyor ki: “Ben buradayım; ben nerede, ne dedim, onu söyleyin; dediysem cevabımı vereyim, demediysem ‘Demedim.’ diyeyim.”

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Şimdi, müfredatla ilgili biz değerlendirmemizi, neden böyle söylediğimizi Sayın Bakana sunmak istiyoruz eğer kendisi de kabul ederse.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tamam, harika.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Bir de iki tane sorum var. Lütfen, Diyarbakır’la ilgili...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tamam, sürenizi aşmak üzeresiniz bu arada.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Ama lütfen, dün de böyle yaptınız. Bakın, süremi kullanamadım, Sayın Bakanla karşılıklı konuşma oldu.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Şimdi, ben bir şey söyleyeyim; rahatsız olmanıza gerek yok, sakın sakın sorabilirsiniz. Konuyla ilgili sorunuz kaldı mı?

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Evet.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tamam, o zaman başka konulara girdiniz, olmadı. Ana sorular...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Bakan, Diyarbakır’da bizzat şahit olan öğretmenden dinledim, zaten basına da yansıdı. Gözetmen olarak girdiği sınavda yoklama listesinde adı olmayan ama sınava giren kız öğrenciler tespit etmiş, tutanak tutmuş ama Kur’an kursuna giden, aslında okulda kaydı olmayan yani devam etmeyen öğrencilerin sınava alındığını tespit etmiş. Bununla ilgili soru sormak istiyorum yani buna dair bir bilginiz var mı?

Bir diğer mesele, Bismil’de 2 lisenin pansiyonunda İlim Yayma Cemiyetinin öğrencilere haftada bir “sohbet” adı altında birtakım eğitimler vermesine Kaymakam ve Millî Eğitim Müdürü tarafından izin verilmiş.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Konumuzla ilgisi var mı?

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Bu çok önemli bir konu, cevap bekliyorum.

Diğer sorularımızı yazılı olarak ileteceğim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Şöyle yapalım: Evet, doğru, konu dışında sorularınız varsa yazılı olarak iletin, Bakanımız burada.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Konu dışında sorumuz yok, hepsi direkt Bakanlığınızla ilgili Sayın Bakan.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Evet, tüm sorularınızı yazılı iletin ama bütün arkadaşlar şiddet ve Millî Eğitim Bakanlığı ilişkisi, alacağı önlemler, aldığı önlemler, onu merak ediyor. Süremiz de sınırlandı. Sordunuz, sorularınızı yazılı da sunacaksınız galiba.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Evet, hepsi şiddeti önlemekle ilgili sorularımın, az önce sorduklarım da öyleydi.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tamam, harika. Yani ben size işinizi öğretmek durumunda değilim, kusura bakmayın ama önce amacımızla ilgili soruları sorsanız da ötekileri de arkaya bıraksanız sizin için de iyi.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Bizim amacımız zaten şiddetle ilgili, toplumda nasıl bir zihniyet dönüşümünü gerçekleştireceğiz çünkü ilgili Bakanlık burada, değil mi?

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tamam, peki.

Buyurun Sayın Erdoğan.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Kıymetli Bakanım, çok Kıymetli Başkanım; ben sözlerime başlamadan çok kısa bir tavsiyede bulunarak başlamak istiyorum. Belki de biz kendi aramızda, Komisyon olarak Komisyonu nasıl çalıştıracağımıza yönelik bir istişare, tartışmaya yönelik bir istişare yapabiliriz. Bence çok etkili ve bundan sonraki çalışmalarımız için önemli olacağını düşünüyorum.

Kıymetli Bakanım, oldukça zorlu bir görev üstlenmiş bulunmaktasınız, ben kolaylıklar diliyorum. Bize de bir milletvekili olarak sahada birçok anne ve babanın dertlendiği ve bizden çözüm beklediği alanların başında eğitim geliyor. Hatta size de anlatmıştım, seçim otobüsümüzün önüne atlayan bir hanımefendiden bahsetmiştim. “Ablacığım hayırdır, nedir derdin?” dedik, onun da “Şu okulları düzelttin, çocuklarımızın millî, manevî yönlerden güçlendirin.” dediğini anlatmıştım. O sebeple uygulamalarınızın, yaptığınız projelerin bence vatandaşlarımızın beklentilerini gerçekleştirmek için önemli olduğunu düşünüyorum ve bu beklentileri gerçekleştirmek de boynumuzun borcudur.

Sayın Bakanım, kurumlarımızda, ilkokul, ortaokul, lisede çalışmış bir öğretmen olarak ben de söz aldım. İletişim çok önemli. Bence toplumda her anlamdaki şiddetin, kadına yönelik şiddet olsun, akran zorbalığı, öğretmenlerin yaşadıkları, öğretmenlerin öğrencilere yaşattıkları şiddet konusunun da -bunun da altını çizmek gerekiyor, ben bir öğretmen olarak bunu söylemek isterim tanık olduğumuz şeylerden dolayı- temelinde iletişim eksikliğinden kaynaklandığını düşünüyorum. Açıkçası, özellikle bu akademinin de çok önemli olduğunu

vurgulamak isterim ama hizmet içi eğitimlerin ve stajyerlik döneminde öğretmenlerimizin aldıkları eğitimlerin içinde mutlaka iletişimle ilgili yani etkin iletişim yöntemleriyle ilgili mutlaka uygulamaların, projelerin yer alması gerektiğini düşünüyorum. Öğretmenliğe ilk başladığımız yıllarda, Rukiye Vekilim de belki diğer öğretmen arkadaşlarımız da bilir, insanın çocuklara yaklaşımı olsun, başka konulardaki iletişim becerilerinde etkisiz kaldığımızı ve yetersiz kaldığımızı hepimiz hissettik.

Şöyle bir anımı da anlatmak istiyorum: Oğlum özel bir okula gidiyordu ve başka bir özel okulun sınavına girdi. Sınav çıkışı oğluma sordum “Oğlum nasıl geçti? Nasıl buldun okulu?” diye, “Anne, öğretmenler çok kibardı.” dedi. Yani bu benim için çok önemli bir soru ve sonra o okulun ismini vermeden araştırdım. Bu okul, hizmet içi eğitime çok önem veren bir okul, öğretmenlerini gerçekten çok besleyen bir okul. Bu anlamda da bence öğretmenlerimize bu çok önemli bir destektir yani iletişim anlamında belli projelerle onları hem çağımıza uygun hem de iletişim becerileri anlamında gerçekten onları güçlendirmek. Mesela “şefkatli iletişim” diye bir iletişim ekolü konuşuluyor şu anda, eminim hocalarımız da duymuştur. Şefkatli iletişim özellikle anne-baba, ebeveynlere çok ilgi çeken ve çok faydalı olduğunu düşündüğüm bir modül, yabancı bir kurucusu var. Mesela bu öğretmenlerde de belki -modül modül çünkü uygulanan bir uygulaması var- uygulanabilir diye düşünüyorum.

Ben bütün gösterdiğiniz çaba için, emek için çok teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

Sayın Durgut...

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Sayın Bakanım ve kıymetli ekibine ben de çok teşekkürler ediyorum, güzel bir sunum dinledik.

Ben birkaç noktaya kendi uzmanlık alanım da olduğu için temas etmek istiyorum; bağımlılıklar meselesi ve kadına şiddetle bağlantısı. Enteresan bir bilgi, sigara bağımlılığını 3 kat risk faktörü olarak, önemli bir risk faktörü çarpı 3 olarak slaytlarda gördük fakat benim gözlemim, lise, hatta ortaokul çıkışlarında -gerçekten ruhum azap çekiyor- herkesin elinde bir “puff” ve sigara görüyorum yani çok büyük oranda ergenlerde ve gençlerde maalesef sigara kullanımı artıyor. Türkiye genelinde de arttı, kanunun yeterli derecede uygulanmamasından mütevellit bir durum bu. Okul bazlı çalışmalar aslında sigarayla mücadelede çok şey değil yani bize Dünya Sağlık Örgütünün tavsiye ettiği bir şey değil ama bir taraftan da çok önemli müfredatın içine yedirilmesi. Fakat şöyle; normatif mesajların çok işlemediğini biliyoruz bu konuda yani çünkü ergenler otoriteye karşı durma, bir başkaldırı, böyle kendini ispatlama gibi dürtülerle sigara içtiği için onlardaki bu otoriteye başkaldırma, gençlerdeki antiempyrist duygular vesaire konusunu hani sağlık mesajları, işte “Sigara bunlara, bunlara zarar veriyor.” değil de mesela sigara endüstrisi karşıtı, uluslararası sigara şirketleri karşıtı bir akıma çevirmek. Mesela, bunun bir örneği var Amerika’da “Truth Kampanyası” gençleri odak alarak hazırlanmış bir kampanya; gençlerdeki o asi ruhu başka bir şekilde markalandırıyor çünkü sigara şirketleri tamamen gençleri hedef alarak markalanmış. Oradaki o havalı, asi, özgür imajı, gençler, bu şeyi... Ya bu okullarda değerlendirilebilir diyorum çünkü şiddetin önemli bir risk faktörü.

İkincisi, şiddet kesinlikle bulaşıcı bir olgu. Sevgili hocam tabiatla iç içe olmanın şiddeti önlediğine dair çok önemli bir saptamada bulundu, ben de buna katılıyorum. Hayvana şiddet son zamanlarda maalesef yaygınlaşıyor, bunu basında görüyoruz. Hayvana şiddet de şiddetin öncüllerinden biri. Belki her çocuğa bir evcil hayvan besleme ödevi verilemez hocamın söylediği gibi, belki pratik olmayabilir ama şu anda bu hayvanların barınaklarda barınması gibi bir kanunumuz var. Ama o kadar çok sokak hayvanı var ki barınakların şu anda kapasitesi çok yeterli değil. Okullarda çocukların, özellikle hayvansever çocukların kulüplerde bu şefkat gösterme, yaralı bir hayvanı iyileştirme, engelli bir hayvana bakma, bu şiddet dürtülerini kesinlikle engelleyecek ve şefkat duygusunu, merhamet duygusunu geliştirecektir diye düşünüyorum. Birkaç lisede böyle çok güzel uygulamalar vardı. Bunlardan biri Fenerbahçe Lisesiydi fakat müdire hanım kendi inisiyatifıyla mesela o kulübü kapattı, çocuklar iki gözü iki çeşme ağlayarak aradı, geçen sene oldu bu olay. Yani bu kulüpler aracılığıyla merhamet, şefkatin desteklenmesi...

Ben bir de belki biraz aykırı bir fikir olacak ama kadına şiddetin gelenekten değil, gelenekten kopmanın bir tezahürü olduğunu düşünüyorum çünkü bizim töremizde aslında kadına şiddet kabul edilemez bir olgudur. Dede Korkut Hikâyeleri’ne baktığımız zaman, ilk Müslüman Türk toplumlarının hikâyelerine, kadını böyle toplumun içinde eşit bir şekilde konumlar ve baş tacıdır, toplumda aktif bir rolü vardır, cirit yani spor yapar gerekirse, at biner, devlet kararlarında önemli bir aktördür hatta fakat şimdi “töre cinayeti” diye adlandırdığımız şeyler töreyle o kadar alakasız ki aslında bir dejenerasyonun, bir çürümüşlüğün tezahürüne “töre” diyoruz, çok yanlış bir adlandırma.

Dolayısıyla, ben gelirken hatta danışmanıma dedim ki: Ya, bizim zamanımızda ev ekonomisi dersi vardı, erkekler de tarım dersi alırdı. Şimdi, o kadar şey bir atmosferde yaşıyoruz ki tüketim toplumu, sürekli gençler “reels”lerde, bilmem nerede -tabii çoğunu bilmiyorum o terminolojinin- sosyal medyada ve sürekli tüketime özendiriliyor. Oysa ev ekonomisi dersinde biz örgü örmeyi, birkaç farklı kıyafette farklı kombinasyonlar yapmayı -hani bu “sıfır atık” diyoruz ya, sürekli naylon kıyafet atıyoruz doğaya- yani bu geleneği hatırlamak ve bir şekilde müfredatın içine dercetmek... Bu tarım mesela, erkek çocuklar tarım yapardı. Belki bu toplumsal cinsiyet eşitliği kavramına aykırı olabilir, belki “Kadınlar da tarım dersi görsün.” diye bir itiraz gelebilir, böyle, bu tür revizyonlarda ben bunların önemine işaret etmek istiyorum. Bu konularda çalışmalarınız var mı? Yoksa da bunu bir tavsiye olarak değerlendir misiniz diye sormak istedim.

Teşekkürlerimi sunmak istiyorum, sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

Sayın Alkayış, buyurun.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, hoş geldiniz.

Sayın Bakanım, Millî Eğitim Bakanlığı bizim deprem bölgemizde hakikaten çok kısa sürede refleks alan ve katkı sunan bakanlıklarımızdan bir tanesi. Şöyle, 6 Şubat'ta biz depremi yaşadık, en büyük hasarın olduğu illerden bir tanesi de Adıyaman. 24 Nisan'da da eğitim öğretim yeniden başladı ve vefat eden hocalarımız, öğrencilerimiz var; organlarını kaybeden hocalarımız var ama çok kısa sürede eğitim öğretimin başlaması, bir açıdan eğitim öğretimin hakkının çocuklarımıza kavuşturulması, diğer açıdan da yaşayarak şunu gördük: Çocuklar memlekette kalırsa ebeveynler de aileler de kalıyor dolayısıyla o anlamda tekrar hayata tutunma açısından faydasını gördük. Sayın Bakanımız da Adıyaman'a geldiğinde gerçekten nezaket gösterdiler, ayaklarını kaybetmiş ama hâlâ eğitime devam eden hocamızı beraberce ziyaret ettik. Biz teşekkür ediyoruz ve şu an o kaybolan hoca sayısının üstünde 900 ila 1.000 civarında da öğretmen ataması oldu. Bütün sınavlarda da pozitif ayrımcılığı gerçekten gördük, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, sunumu yapan Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürümüz Mustafa Bey, 634.264 öğrenci, 1 milyon 159 bin 875 ebeveyn, 241.473 öğretmen bu çalışmalardan faydalandı. Ben hukuk çıkışlıyım ama eğitimcilerle şöyle bir yerde biz karşılaştık, aslında siz sunumunuzun başında dediniz, Millî Eğitim Bakanlığımız "adalet" kavramını öğretmek için "Adaletin motamot anlamı nedir?"den ziyade "Adil bir insan nasıl olur, adalet nedir?" buna işin kitaplarınız da var, ders kitaplarınız da var, vatandaşlık var. Ortaokulda seçimlik hukuk ve adalet dersiniz var, benim de yüksek lisansımı onun üzerine yapma imkânım oldu, sonra onu kitaplaştırdık. Sayın Genel Müdürüm, biz bu dersi alan bütün öğrencilerimizle, hocalarımızın yönlendirmesiyle bire bir gidip oturduk, konuştuk, anketler yaptık ve onların gözünden biz adaletin, eşitliğin, özgürlüğün ne olduğunu anlamaya çalıştık. Bunu yaparken de -ben kendim, dediğim gibi hukuk çıkışlıyım- gerçekten o nasıl görüyor, onu görmek istedik. Şimdi, mesela, sizin bu ders kitabınızda Adalet Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığımız bir protokolle bu kitabı hazırlamış. Hatta orada eleştirimde de var, yani kitap eğitimcilerin gözünden farklı -aslında aynı bardakta ama tam olarak birbirinin içerisine geçmemiş- hukukçuların bakış açısı biraz farklı, eğitimcilerin bakış açısı biraz farklı gibi gördüm. Şunu söylemek istiyorum: Bu tez çalışmasından, yüksek lisans tezinden dolayı da bir araya gelme imkânım oldu. Bu dersi alan bütün çocuklarla çok uzun, yorucu ve bayağı da uzun süre gerektiren bir çalışma yaptık, kanaatlerimizi de belirttik. Siz dediniz ki "Bu çalışmalardan sonra yüzde 90 oranında, yüzde 95'in üstünde bir dönüşler aldık, olumlu dönüşler aldık." Sormak istediğim şey şu: Bu öğretmenlerle ilgili çalışmanızı, bütün öğretmenler odasında toplayalım; işte, kadına şiddetle ilgili, adaletle ilgili, özgürlükle ilgili böyle böyle mi ya da çocukları bir konferans salonunda -bu da bir yön- ya da mesela daha yüz yüze, daha bire bir çalışma yapıldı da mı bunun sonucu alındı? Bunu merak ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Toparlayalım.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Toparlıyorum.

Bunun da aslında eğitimle ilgili hepimiz, işte sonuç itibarıyla öğrencilikten geldik, -ilkokul, ortaokul, lise, üniversite, yüksek lisans ve hepimizin de çocukları var- doğal olarak biz öğrenciyken söyleydi, bir hocamız derse girerdi, sonradan bir hoca girince biz önceki hocayla onu karşılaştırdık, bu işin doğasında var. Dolayısıyla biz de öğrencilikten geçtik, çocuklarımız da şu an okuyor, Sayın Başkanım, biz de karşılaşıyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Millî Eğitim Akademisine mi gitmek istiyorsunuz? Ben sorununuzu bekliyorum da.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Yok, yok.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Eski Türkiye'yi özleyiyor da onu söylemek istiyor.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Şunu yapmak istiyorum: Gerçekten doğru, güzel bir yolda gidiyoruz. Şundan da çok memnunum: Kadına her türlü şiddetin incelenmesi için bütün siyasi partiler ortak bir irade ortaya koydular, araştırıyoruz. Gelen bütün bakanlarımız Sayın Bakanım, "Böyle bir sorun var, biz eleştirilere, önerilere açığız, el ele verelim." diyor. "Kimin ne gayreti varsa, ne bilgisi varsa üstüne gidelim ve dolayısıyla bu meseleyi dünyanın da Türkiye'nin gündeminden çıkartalım." derdinin olduğunu görüyoruz Sayın Başkanım. Bu da bizim önümüzü açıyor, şevkimizi artırıyor.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkür ederiz.

Kıymetli vekillerimiz, üyelerimiz; son söz hakkını vereceğim ama üyemiz olmayan 2 değerli milletvekilimiz var: Sayın Türkoğlu ve Sayın Esen. Sayın Kılıç'a söz hakkı vereceğiz, madem geldiniz Komisyonumuza, eğitime önem verdiniz, değer verdiğiniz, Bakanımıza yüz yüze soru sormak istediniz, birer dakikayı geçmemek üzere sorularınızı sorarsanız, zaten amaç soru; cevap önemli, soru daha da önemli aslında. Süremizin sonuna geldik.

Buyurun Sayın Kılıç.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Ben de sunum için teşekkür ediyorum, hoş geldiniz.

Şimdi tabii, bizim Komisyonumuzun konusunun bir yönü şiddet, bir yönü ayrımcılık. O yüzden ben iki açıdan soru sormak istiyorum. Şimdi, diğer vekil arkadaşlarım da söyledi Sayın Bakanım, sonuçta "Her şeyin başı aslında eğitim." diyoruz, ailede başlıyor, sonra da okulda devam ediyor, rol model de öğretmenlerimiz. Basında geçmişte daha çoktu, belki şimdi daha az ama öğretmen şiddetine ilişkin maalesef kötü örnekler görüyoruz zaman zaman. Sonuçta öğretmenler de çocuklar için rol model. Buna ilişkin özel bir çalışmanız var mı? Yani öğretmenlerin öğrencilere uyguladığı şiddete ilişkin özel bir çalışmanız var mı ya da istatistiki bir bilgilendirme yapabilir misiniz?

Diğeri de bu kadın öğretmenlere uygulanan mobbinge ya da şiddete ilişkin de zaman zaman basında haberler yer alıyor. Buna ilişkin bir çalışmanız var mı? Bu iki soru öncelikli. Devamında, benim de ergenlik yaşında bir oğlum var Sayın Bakanım. Ben de birçok anne baba gibi kaygılıyım bu konuda. Şimdi, günümüzde, özellikle de o çağda yani şiddete eğilim ve maalesef illegal hayata bir özenme söz konusu, çok da gündemde. Belki bunda birçok faktör etkilidir ama bu dizilerdeki kahramanların rolleri, işte onların kahraman gibi algılatılıp aslında birer

katil ama en güzel âşık, işte eşini, sevgilisini çok seviyor; bir yanda elinde bir çiçek bir yanda elinde silah maalesef böyle kahramanlar türedi ekranlarda. Çocuklar da buna özeniyor. Buna ilişkin hem Bakanlığınızın bir çalışması var mı bu şiddete eğilim ve bu illegal hayat özenmeyle ilgili ya da diğer bakanlıklarla da bir ortak çalışmayı düşünüyor musunuz, böyle bir çalışmanız var mı?

Bir diğer konu, kız çocuklarının bu STEM eğitimiyle ilgili, işte, fen, teknoloji, mühendislik alanlarındaki eğitime yaklaşımıyla ilgili. Biz geçtiğimiz şubat ayında Komisyon Başkanımızla birlikte Fas'a gittik Akdeniz İçin Birlik Parlamenter Asamblesinde. Orada da kadın haklarına ilişkin Alt Komisyonumuz var. Oradaki konu, kız çocuklarının STEM eğitimine katılımdaki oranı maalesef çok azdı. Bu, Akdeniz ülkelerinde de az, maalesef Türkiye'de de az. Yani görüyoruz ki kız çocukları genelde beşerî bilimlere daha fazla yönlendiriliyor, erkekler ise daha çok STEM alanında daha başarılı oluyor. İşte, günümüzde de baktığımızda bilim dünyasında daha çok, belki arka planında kadınlar çalışsa da maalesef erkeklerin ismi geçiyor.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bilim dünyasında kadın akademisyenlerimizin sayısı galiba geçti erkekleri, yarı yarıya...

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Ama şöyle, STEM alanında...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Neyse, Bakanımız yanıt verir.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Başkanım, hani beşerî bilimlerde genelde geçmiş olabilir ama bu fen, bilim, teknoloji konusunda hâlâ eksikiz maalesef. Akdeniz ülkelerinin tamamı böyle ama biz biraz daha eksikiz. Kız çocuklarının STEM eğitimine yönlendirilmesi konusunda bir çalışmanız var mı? Diğer arkadaşlarımız söyledi, kız çocukların eğitimine yönelmesindeki zorlukları anlattılar. Bunun dışında iki yıl önce bir komisyon daha kurulmuştu Sayın Bakanım. Bu Komisyonun raporunda da sizin Bakanlığınıza da bazı önerilerde bulunmuşlardı. Bunda işte okul öncesi eğitimleri, anne baba eğitimleri şiddetin önlenmesi konusunda, işte, kadına yönelik şiddetin ağır ceza olduğunu ve bir suç olduğunu; ortaöğretimdeki özellikle erkek çocuklarına anlatılması konusunda. İşte, kütüphanelerde kadın haklarına ya da eşitliğe ilişkin yayınların daha fazla fazlaştırılması ya da bu konuda ödüllü resim, şiir yarışmalar yapılması gibi birçok önerilerde bulunmuşlar iki yıl önce. Bu öneriye ilişkin özel bir çalışma yaptınız mı?

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, Genel Kuruldaki bütçe görüşmeleri devam ettiği için Komisyon üyelerinin yorgun olduğuna ve Komisyon üyesi olmayan milletvekillerine soru sormaları için bir dakika süre vereceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Kayıtlara geçsin diye söylüyorum -burada zaten konuştuk ama- bütçe görüşmelerimiz devam ediyor, her gün yaklaşık on sekiz saat yoğun bir mesai var; bugün de 18 saat olacak. Arkadaşlarımız hem yorgun hem bundan sonra da yorulacaklar.

O yüzden, az önce söylediğim gibi, Sayın Esen, buyurun, bir dakika içinde sorunuzu sorarsanız çünkü Sayın Bakandan da yanıtları alacağız.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun açıklamasındaki Komisyon üyesi olmayan milletvekillerine soru sormaları için bir dakika süre vereceğiyle ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkanım, ben bir dakikaya itiraz ediyorum çünkü iki buçuk saattir biz burada hem sizi hem değerli Bakanlık makamını hem de milletvekillerimizi dinliyoruz. Eşit yetki ve sorumluluk hakkına sahip milletvekilleri olarak sadece 2 milletvekilini beşer dakikadan herkes dinlemeye sabreder diye düşünüyorum ve sizden beş dakikayı rica ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Görüşünüze saygı duyuyorum, kabul edilmemiştir. İlk toplantıda Başkana...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Neden?

ELİF ESEN (İstanbul) - Ben bitiremem bir dakikada.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - İzin verin de tamamlayayım.

ELİF ESEN (İstanbul) - Bunu da çok antidemokratik buluyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - İzin verin tamamlayayım.

ELİF ESEN (İstanbul) - Bir dakikada ne bitirebiliriz? Yani benim birkaç tane sorum var Sayın Bakana.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Esen, izin verin tamamlayayım .

Komisyonumuzun ilk toplantısında Başkana ve Başkanlık Divanına oylamayla bu konuda yetki verildi. Keyfi bir yönetimi asla düşünmeyiz, yapmayız. Demokratik bir Komisyonunda, hele şiddete karşı bir Komisyonunda, konuşmayı engelleyecek sözler bir şiddet de kimse uygulayamaz, ben dâhil. Böyle bir düşüncemiz bugüne kadar asla olmadı ancak bu konuşmamız... Sizin görüşünüze saygı duyuyoruz, kısa konuşacak kadar zamanınız olmayabilir çünkü uzun konuşmak daha kolay. Bu konularda eğitimli bir insansınız, daha önceden tanıyoruz sizi. Sorunuzu sorunuz, Sayın Bakandan yanıtı alalım. Oradan ne cevap gelecek daha bilmiyoruz, ne kadar sürecek bilmiyoruz. Sayın Bakanımızı dinlemek için davet ettik, Bakanlığın faaliyetleri için.

Buyurun sorun.

ELİF ESEN (İstanbul) - Başka bir makamda sorarsız o zaman, teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, gerçekten böyle bir şey olmaz ya!

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Ama olmaz!

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Olmaz yani.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Sayın Başkan, konuşabilirler yani bekleriz.

VI.- KARARLAR

1.- Komisyon üyesi olmayan milletvekillerine beş dakikalık konuşma süresi verilmesine ilişkin karar

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Peki, daha da demokratik yapalım, daha da demokratik yapalım, oylamaya sunalım işaretle. Yani beş dakika mı verelim üyemiz olmayanlara?

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Zaten 2 kişiler ve kaç saattir de bekliyor arkadaşlar.

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Evet, beş dakika.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Peki, kabul edildi, kabul edildi.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Teşekkür ederiz.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI (Devam)

A.- Görüşmeler (Devam)

1.- Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin ve Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Otrar tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme (Devam)

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Buyurun, buyurun; biz de her türlü demokrasi var, buyurun.

Sayın Esen, buyurunuz.

ELİF ESEN (İstanbul) - Bu demokratik yaklaşımınız için de teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, ben de öncelikle en baştaki o doğru tespitinizle... Çünkü bir konuyu doğru tespit edersek ancak çözüm üretebiliriz; hem size hem de değerli bürokratlarınıza ve değerli müdürlerimize teşekkür ediyorum.

Şimdi, kadına yönelik şiddette öncelikle kadının ve çocuğun evde yakınları tarafından şiddete maruz kalma ihtimallerinin yüksek olduğunu biliyoruz. Elbette dışarıda da olabilecektir ama evde bu şiddet ne yazık ki yaşanıyor ve engellenemiyor o kapalı kutu içinde. Ancak çocuğun ikinci doğal çevresi okul ve okuldaki o eğitimli personel yani öğretmenleri, rehberlik hizmeti sorumluları bunu fark edebilecek kapasitede eğitimler alıyorlar. Şimdi, sizin bu anlamda çok öncelikli bir sorumluluğunuz, Bakanlığınızın sorumluluğu ortaya çıkıyor çünkü evde travma yaşamış bu tür çocuğu ya da veli toplantılarında kadını tespit edebilecek bir niteliğe hem öğretmen hem de PDR'ciler yani rehberlik hizmeti sorumluları, uygulayıcıları sahipler. Birkaç vaka duymuştum yine bu komisyonlarda konuşulan vakalardı ve çok etkilenmişim. Şöyle diyordu: Öğretmen bunu tespit ediyor ama özellikle kapalı toplumlarda yani geleneksel yapılarda -özellikle de bunlar köyler ya da çeperlerdeki mahalleler- öğretmen bunu tespit etse de bu konuda nasıl davranacağını, nasıl bir yol izleyeceğini bilemiyor ve genellikle öğretmen de kendi içinde bu sorunla mücadele ediyor, çözüm üretmeye gayret ediyor.

Benim sorum şu: Bakanlığınızın rehberlik hizmetlerini dinledik. Bu rehberlik hizmetlerinde de birtakım -çok kapsamlı anlattınız- revizyonlar da var. Bu konuya dair bir rehberlik yol haritanız var mı? Öğretmen bunu tespit ettiğinde başvuracağı bir makam, raporlayacağı bir makam var mı? Ve o raporlamadan sonra o rapor nereye gidip aile için, bu şiddeti önlemek için ne tür bir yol izliyor; ben onu merak ediyorum.

Yine, sizin yani Millî Eğitim Bakanlığının, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının, kolluk güçlerinin bu konuyla ilgili eşgüdüm hâlinde çalıştığında bu tür koruyucu, önleyici tedbirleri hem kadına yönelik şiddet hem de çocuk ihmal, istismarı ve şiddetinde önleyici etkiniz olabilir. Eşgüdüm hâlinde çalışan bir veri sisteminiz, bir alarm sisteminiz var mı?

Son olarak şunu söyleyeceğim: İki yıldır ben de cezaevlerinde 0-6 yaş grubunda çocukları olan anneleri ziyaret ediyorum. Kreşlerin oldukça nitelikli olduğunu gözlemliyorum. Çocuklar orada nitelikli eğitim alıyorlar, kreş çağındaki çocuklar fakat çocuk 6 yaşına geldiğinde anneden ayrılıyor. Dışarıda bakım sağlayacak bir yakını varsa onun yanına veriliyor, yoksa yetiştirme yurduna alınıyor. Ancak -orada duyduğum- annelerden bir rica var: Oradaki kadınlar çıktıkları zaman hayata adapte olabilecekleri mesleklendirme eğitimlerine çok ihtiyaç duyuyorlar. Bunu da ilçedeki okullardan meslek eğitim hocalarının gelmesiyle, sanat hocalarının gelmesiyle sağladıklarını söylüyorlar. Bir müzik, resim de onların o ruh hallerindeki sağlığını destekleyecek etki yapıyor. Ancak eğer cezaevi uzaksa -ki genellikle uzak oluyor- Millî Eğitim müdürlüğünün hoca verme noktasında sıkıntı çektiği haberlerini alıyorum. Giden hocalar da var ama bu yol sıkıntısı ya da o öğretmenin olmaması noktasında... Cezaevi müdürüyle de bunu konuştum, “Ya, bizim yapabileceğimiz çok bir şey olmuyor. Biz talep ediyoruz ama eğer talep karşılanmamışsa da elimizden bir şey gelmiyor.” diyor. Oradaki kadınlar ve çocuklar gerçekten çok dezavantajlı bir kesim ve onların tutunacak bir dalının olması, rehabilite yöntemlerinin olması da çok önemli. Ben de bu eksikliği ayrıca size iletmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

Tekrar teşekkür ediyorum söz hakkı için.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler Sayın Esen, tam tamına beş dakikayı doldurdunuz.

Sayın Türkoğlu, sizi tanıyoruz, üç dakikada tamamlarsınız.

Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, Sayın bürokratlar, kıymetli milletvekilleri; teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan AK PARTİ'li olmadan önce daha demokrattı ama olsun, bu da bir aşama.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Süreniz kısaldı.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Şimdi, ben çok kısa bir şey söyleyeceğim, çok net bir örnek: Öncelikle, bu Komisyonun Milli Eğitim Bakanlığını davet etmesi ve bu güzel sunumlar için ben memnun oldum. Doğru, en isabetlisi bu aslında. Belki de kadına yönelik şiddeti önlemede en asli görevin de Milli Eğitim Bakanlığının olması gerekiyor.

Gördüğümüz kadarıyla, yirmi iki yıl öncesine göre bugün 6 kat artan bir kadına yönelik şiddet var. Bir eksiklik var burada. Çalışmalarda bir samimiyet olduğunu görüyorum ama ders programlarına daha net bunun işletilmesi gerektiğini ben de düşünüyorum. Eğitim, bunun çözüleceği en önemli platform ama bir örnek vermek istiyorum. Sayın Bakan, bu örnek aslında Bakanlığınızın, bürokratlarınızın, idarecilerinizin de belki bakış açısını ortaya koyacak. Şu konuşmayı yaptı Bursa'da veli toplantısında bir okul müdürü, dedi ki: "Burası imam-hatip, nereye geldiğinizi bilmeniz gerekiyor, kılık kıyafetinize dikkat edin. Ben, öğretmenim her yerine bakarım." Dedi mi? Dedi. Devamı da var, çok daha çirkin şeyler; bu yansıdı ama yansıdıktan sonra hiçbir şey olmadı hatta -ben Bursa Milletvekiliyim, öğretmenim, bu camiayı da iyi bilirim- popülaritesi arttı. Çevresine de şöyle diyordu: Bir Sayın Cumhurbaşkanı hariç herkes aramış bu arkadaşı, tebrik için. Böyle gazlanınca bu arkadaş, devamında şöyle oldu: Okul müdür yardımcısı var, okul müdür yardımcısı hanımefendi başörtülü değil. Buna ne diyor biliyor musunuz? Mesaj atıyor ve aynen şöyle diyor mesajda: "Mümkün mertebe müdür yardımcısı odasında bulunursanız ve okul öncesi birimini kontrol ettikten sonra tekrar görev odanıza dönüp ihtiyaç hâlinde size ulaşılmasına yardımcı olursanız iyi olur." "Çıkmayın dışarı." diyor, "Dolaşmayın." diyor okul müdür yardımcısına; bu da belgeli, burada da bir şey yok. Ta ki ne zaman? Hızını alamayan okul müdürü, hoca hanımın odasının -odadan geçilen bir tuvalet var- kapısını zorla kırdırıyor, özel eşyalarını falan... Sonuçta ne oluyor? Artık bir toplumsal tepki olunca okul müdürü açığa alınıyor, Gürsu'da evine yakın bir yere atanıyor. Peki, hoca hanımın suçu ne, müdür yardımcısının? O da soruşturma geçiriyor, o da görevinden alınıyor, Kestel ilçemizin uzak bir okuluna görevlendiriliyor; böyle olmaz.

Sayın Bakan, ben, bakın, bunu samimiyetle söylüyorum, bu bakış açısından kurtulmazsak kadına yönelik şiddeti, hele hele öncelikle çözmemiz gereken eğitim kurumlarında çözemeyiz; olmaz. Hava bu.

Son bir soru sorayım ve bitireyim. Ben o konuyu Sayın Bakan gündeme getirdiği için... Sayın Bakan dedi ki, bence doğru da söyledi: "Hukuk esas." dedi, hukuk esas. "Bizim iş birliği yaptığımız, protokol yaptığımız kurumları eğer devlet tanıdıysa, ilgili birimler tanıyorsa ben onun tabiri caizse kalbini yarıp bakamam, ben onlara... Eğer bir itirazınız varsa gidin oralara itiraz edin." dedi. Tamam, kabul. O zaman soru şu: Aktif Eğitim-Sen diye bir sendika vardı değil mi? Devlet bunu tanıyordu hatta darbe günü devlet en son o sendikanın paylarını bütçesinden yatırdı, sonra bu sendikaya üye olan herkes meslekten atıldı. Nasıl olacak şimdi? Hukuk size göre ve başkasına göre değişecek mi? Vatandaş çıkıp derse ki "Kardeşim, devletin tanıdığı meşru bir sendikaya ben üye oldum." Ne olacak şimdi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İşte, bizim de kastettiğimiz paralel yapılanmalar böyle oluyor Sayın Bakan.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler Sayın Türkoğlu.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun yapılan sunumlara ilişkin görüşmelerde yaptığı konuşmasındaki kendisiyle ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Arkadaşlarım bana bakıyor "Sen her şeye yanıt verirsin, Türkoğlu'na yanıt vermeyecek misin?" şeklinde, gözlerinden okuyorum; siz de zaten bunu bana söylerken tahmin ettiniz cevap geleceğini.

Şimdi, şöyle: Sanıyorum, benim kadar siz de Atatürk'ü tanıyor ve seviyorsunuz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sizi dinlemiştik Bursa'da; davet etmiştim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bursa'da dinlemişsiniz, evet, bundan sonra dinlemenizde de fayda var.

Atatürk'ün şöyle bir sözü var, teşbihte hata olmaz: "Ben diktatör olsaydım, bana bu soruyu soramazdınız." diyor. Şimdi ben demokrat olmasaydım, bu soruyu sormazdınız.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Eyvallah.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Ayrıca şunu da kayıtlara geçsin diye söylüyorum: Demokrasiyi demokrasiyle katletmemek gerekir, bir başka ifadeyle demokrasinin katili demokrasinin suistimal edilmesi olmamalıdır. Yani bizim demokratik haklarımızı o şekilde kullanmamız gerekir. Ancak "AK PARTİ'ye girmeden evvel" dediğiniz için AK PARTİ'li vekil arkadaşlarımız "Biz de konuşacağız çünkü partimize sataşma var." diyorlar.

FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Buyurun Sayın Ekmekci.

Çok kısaca yanıt rica edeyim.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Kastamonu Milletvekili Fatma Serap Ekmekci'nin, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun yapılan sunumlara ilişkin görüşmelerde yaptığı konuşmasındaki Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'yla ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) - Sayın Başkanım, çok güzel zaten ifade ettiniz, ben teşekkür ediyorum ama Selçuk Vekilimin bu üslubunu hiç hoş bulmadım.

Burada Kadına Karşı Şiddeti Önleme, Araştırma Komisyondayız ama yaptığınız da bir şiddet. Ben bir AK PARTİ'li vekil olarak bu üslubunuzdan son derece rahatsız oldum, lütfen özür dileyin. Burada hiç hoş olmadı bu tavrınız; şaka bile, espri bile olsa hoş değil.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Erdoğan, buyurun.

3.- Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun yapılan sunumlara ilişkin görüşmelerde yaptığı konuşmasındaki Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'yla ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Başkanım, ilk toplantımızda da söylemişim. Hiç kimsenin burada siyasi anlamda duruşuna, sözüne bakmadan “Yaramız olan kadına yönelik şiddette ne yapabiliriz?” diye hep beraber konuşalım, dinleyelim çünkü çok kıymetli insanlar var dedim.

Ama eğitimcisiniz değil mi Sayın Vekilim?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Öğretmenim.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Ben de öğretmenim.

Ama öğretmenlerimizin, bazen, maalesef -öz eleştiri olarak söylüyorum- bu siyaset batağına girip her şeye o gözlükle bakmasını çok güzel sergilediniz.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Siyasete “batak” demeyelim ama... “Siyaset batağı” demeyelim.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Onları batak, bizimki değil, normal anlamdaki siyaset değil. Tamam, yanlış anlaşıldıysam özür dilerim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Cevap verelim ama Sayın Bakanımızın karşısında değil, oradan cevap bekliyoruz, biz kendi aramızda konuşuruz ama...

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Lütfen sözümü kesmeden, bazen at gözlükleriyle...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Tamamlayın, buyurun.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Pardon, özür dilerim.

At gözlükleriyle baktığınızı çok güzel gösterdiniz. Maalesef, bakın, eğitim bu şekilde yaklaşılacak bir konu değil. Şu yaklaşımınız da... İnanın, ben şahsen burada Başkanımıza ısrarla söz vermemiz gerektiğini söylediğim için pişmanlık duyacağım bir yaklaşım sergilediniz. Meslektaşım olarak gerçekten ben de yadırgıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Barışalım anlaşalım. Demokrasi, uzlaşma zemindir.

Sayın Bakanım, cevaplandırmak isteyecek misiniz?

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Başkan, soru soracağım.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Özür dilememe müsaade edecek misiniz? Özür istediler ya gerçekten dileyeceğim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Buyurun Sayın Türkoğlu.

Çok kısaca lütfen...

4.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, yapılan sunumlara ilişkin görüşmelerde yaptığı konuşmasındaki Komisyon Başkanı Mustafa Hulki Cevizoğlu'yla ilgili ifadeleri maksadı aştıysa özür dilediğine ve samimiyetle konuya katkısı olsun diye Komisyonunda bulunduğu ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Tamam.

Şimdi, maksadı aşan bir durum varsa tabii ki özür dilerim; birincisi.

İkincisi; Sayın Başkanla geçmişten bir hukukumuz var, ben de aslında bir latife yaparak konuya başladım.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Ama partiyi...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ya, tamam, belli ki bir alınganlık gösterdiniz, buna sebebiyet verdiğim için özür dilerim, hiç endişeniz olmasın.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bir art niyet olmadığını düşünüyorum ben de.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ben sadece ve samimiyetle konuya katkı olsun diye buradayım ve katkı sunduğumu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

Yunus Emre'yi hatırlatayım, “Söz ola kese savaşı, söz ola kestire başı.” diyordu.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI (Devam)

A.- Görüşmeler (Devam)

1.- Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin ve Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mustafa Otrar tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme (Devam)

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Bakanımıza söz veriyoruz.

Sayın Bakan, buyurun.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Başkan, soru soracağım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Sayın Başkanım, müsaade ederseniz şiddetle ilgili burada konuşan vekillerimizin sorduğu sorulara arkadaşlarımız ilgi alanlarına göre kısa kısa cevap verecekler, en sonunda da ben birkaç cümleyle...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bir kısmını da yazılı olarak iletebilirsiniz Komisyonumuza.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Tabii, tabii.

Önce Mustafa Otrar Bey'e söz vereyim ben.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, değerli vekiller; hızlıca, sorulan sorular içerisinde şiddet ve bağımlılıkla ilgili olanlara cevap vereceğim.

Erich Fromm'dan bahisle başlamıştım Sayın Serap Vekilimiz; insan psikolojisinin her boyutuyla sıkı şekilde ilgileniyoruz, farklı teorik bakışları da konvensiyonelist olarak değerlendiriyoruz, Erich Fromm ve diğerleri diyerek her yönüyle...

Bir diğeri, yaratıcılıkla ilgili bir şeyimiz var mı? Evet, yaratıcılıkla ilgili özgün bir eser ortaya koyabilme, proje üretebilme, telif, faydalı ürün gibi hususlarda her türlü proje desteğini sağladığımız gibi çocuklarda bu becerilerin kazandırılmasına da yoğunlaşıyoruz. Rehberlik servislerimizin programlarında çocuklardaki yaratıcılığı geliştirici çeşitli etkinliklere yer veriliyor.

Engellenmişlikle ilgili husus zikredildi. Engellenmişlik iki türlü olur; bir tanesi, içsel; bir tanesi dışsal engellenmedir. Her ikisine yönelik de tedbirimiz var. Mesela, farkındalıkları artırma, duyguyu düzenleme becerileri, duygu kontrol ve oto disiplin gibi özellikler daha çok iç çatışmaların, iç engellenmişliklerin blokajında kullandığımız, kazandırmaya çalıştığımız beceriler. Dışsal olanlar da çatışma yönetimi, karar verme becerileri, yaratıcı problem çözme gibi beceriler.

Diğer taraftan "Aile kurmayla ilgili bir desteğimiz var mı?" diye soruldu. Evet, her yaşam gelişim dönemlerine ayrılıyor ve her gelişim döneminde gelişim görevleri var. Girişim görevleri içerisinde yeni bir aile kurma, ev kurma ya da bununla ilgili duygusal altyapının hazırlanması daha çok ergenlik döneminin gelişim görevidir. Ergenlik dönemini içinde barındıran ortaokulunun son kısmı, ortaöğretim de tamamında yani ortaokul ve lisede bu gelişim görevlerinin kazandırılmasına ilişkin programlarımızda özel bir başlık vardır.

Diğer taraftan, Sayın Aliye Hanım'ın sorularının arasında okul güvenliğiyle ilgili hususta bağımlılıkla ilgili bir vurgu yapıldı. İsim karışıklığı...

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Bu taraftan geldi.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA OTRAR - Özur dilerim.

Bununla ilgili çok sayıda formatör yetiştirdik, hâlihazırda yetiştirmeyi sürdürüyoruz. Bağımlılığın her türüyle -davranışsal, dijital bağımlılık, sigara, alkol vesaire tüm türleriyle- mücadele eden çok güçlü bir ekibimiz var sahada; yaklaşık 42 bin kişi, bunu da zikretmiş olayım; iyi bir eğitime sahipler hem lisans programlarında bu konuyla ilgili eğitim alıyorlar hem biz onları özel olarak eğitiriz; bunu vurgulamak isterim.

Diğer taraftan -hemen hızlıca bakıyorum- yeni bir aile eğitim programımız var, bunu belirtmek isterim. Aile eğitim programımızın içerisinde dijital güvenlik, dijital mahremiyet gibi hususların da ele alındığı başlıklar vardır. Yani verdiğimiz eğitimler okulun içinde olduğu kadar okul dışındaki platformlarda da sürer.

"Şiddet hâlâ devam ediyor." konusunda bir tespit oldu.

Dijital zorbalıkla ilgili öğretmenlerimizin yetiştirilmesine yönelik faaliyetlerimiz sıkı biçimde sürüyor. Yakın zamanda dijital becerilerle ilgili bir çalıştayımız da oldu. Bu çalıştaydan elde ettiğimiz kararlara yönelik olarak çok sayıda yine eğitim programı başlattık, on-line veya yüz yüze.

Öğretmen akademisi de açıkça bu konuyla ilgili eğitimlerin kazandırılması noktasında iyi ki açıldı diyerek sözüme devam edeyim.

Bir başka nokta, 2024/56 sayılı Okullarda Şiddetin Engellenmesine Yönelik Genelge'nin işlevselliği konusunda bir soru geldi, Sayın Saki sordular. Bununla ilgili hemen söyleyeyim, genelge yakın tarihte çıktı ve hâlihazırda şu anda sahada bunun etkin şekilde uygulanmasına ilişkin her muhatabın -il müdürlerimiz, ilgili şube müdürleri, müdür yardımcıları, rehberlik uzmanları- ilgili birimlerin yani okullarımızın ve kurumlarımızın hepsine ait, hepsinin personeline ait eğitimlerimiz hızla sürüyor.

Cinsiyet ve cinsiyet ayrımıyla ilgili bir soru geldi, şiddete uğrama ya da zorbalığa uğrama konusunda. Açıkçası böyle bir ayrım yapmıyoruz yani biz daha çok insan, çocuk merkezli hareket ediyoruz. O yüzden, şiddet ve zorbalığa uğrama noktasında cinsiyetler arasında farklılaşma gibi bir ayrımla bakmaktan daha ziyade çocuklarımızın tamamına yönelik, daha çok insan merkezli bir yaklaşımı benimsiyoruz. Yani biz daha çok insana vurgu yapıyoruz açıkçası. Diğer taraftan, küçük yaşlarda olduğu zaman da zaten cinsiyetler arasında çok büyük bir farklılığın bu noktada olmadığını da başka araştırma sonuçlarından hareketle söyleyebilirim.

İletişimin önemli olduğu zikredildi, Sayın Vekilimiz Asuman Hanım arz ettiler. Etkin iletişim bizim bütün rehberlik programının merkez kavramlarından ve becerilerinden biridir. Öte yandan, öğretmenlik becerileri içerisinde de formasyon içerisinde de bunun olması gerektiği zaten zikredilir. Biz elan etkili iletişim kurmalarıyla ilgili öğretmenlerimizin tamamına gerek örnek sunmak suretiyle gerek sınıf yönetimi becerileri açısından içerik sunuyoruz.

"Sigara bağımlılığıyla ilgili normatif mesajlar engelleyici olmuyor." ifadesi manidar, doğrudur, hatta cazibeyi bile artırabilir. Bizim yaptığımız şey, daha çok örnek modeller, örnek model öğretmenlerin davranışları. Tarihsel ve toplumsal örneklerimizi ortaya çıkararak söylüyoruz, bunları örnek sunuyoruz. Gelenek, evet, doğrudur, şiddeti körükleyen bir şey değildir. Geleneklerimiz, kültürümüz bize şunu söyler: "Sizin en hayırlılarınız eşlerine karşı en iyi davranışlarınızdır." der bir hadisîşerif, bizim edebimiz böyle.

Sayın Vekilimiz Mustafa Bey “Bu araştırmaların etki analizlerini nasıl yapıyorsunuz?” diye sordu. Memnuniyetle... Bazı eğitimlerimiz çok kalabalık, binlere sâri insanlar. Bu durumda onlarla on-line eğitim yapıyoruz; gözlemlerimiz, etki analizlerimiz on-line veriler üzerinden. Bazıları yüz yüze, daha az sayıda; yüz yüze veri toplama teknikleri, nitel veri toplama teknikleri. Kalabalık gruplarda ulaşılabilirliği varsa o grubu temsil yeterliliğine sahip olduğunu bildiğimiz, belirli bir yöntemle, bilinen, bilimsel bir yöntemle seçilmiş örnekleme modellerini kullanmaktayız duruma uygun. Vaka, mesela, Adıyaman ilimizde oraya yeni atanan rehber öğretmenlerimize göreve başlamadan önce depremlle ilgili olarak travma sonrası stres bozukluğu ve bununla ilgili karşılaşılabilecek problemlerle ilgili beceri kazandırdık, bunu zikretmek isterim. Bütün birimlerle çalışıyoruz Aile Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı gibi.

Son husus şudur: Sayın Esen arz ettiler; evde şiddet olduğu zaman öğretmenin bunu öngörmesiyle ilgili. Evet, öğretmenlerimiz bunu görür. Bununla ilgili beceri... Evet, burada ne yapılması gerektiğine ait bilgi var. Şu kılavuzda, sayfa 18’de, madde 10’da yasal yükümlülükleri CMK bağlamında zikredilmiştir. Yani, hasılı, öğretmenlerimiz bu konuda yasal yükümlülük gereği bunu ifade edip yardım arama gerekliliğini de bilirler.

Arz ederim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

Sayın Cihad Demirli, buyurun.

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANI CİHAD DEMİRLİ - Sayın Bakanım, Değerli Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; öncelikle kadına şiddet konusunun ders kitapları ve öğretim programları durumu hakkında kısaca bir bilgi arz etmek isterim.

Okul öncesinden ortaöğretim sonuncu sınıfa kadar yani 12’nci sınıfa kadar çok sayıda dersin içerisinde ve yine bahse konu olan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin kendi içerisindeki modellerde kadına yönelik şiddetin önlenmesiyle ilgili önemli maddeler yer almaktadır. Burada, özellikle huzurlu aile ve toplum, yaşanabilir çevre ve huzurlu insan çerçevesinde eğilimlerde ve sosyal, duygusal öğrenme becerilerinde önemli maddelerimiz yer almaktadır. Aynı zamanda çeşitli derslerimizde -ki burada hemen hızlıca saymak istiyorum; hayat bilgisi, Türkçe, sosyal bilgiler, din kültürü ve ahlak bilgisi dersi, Peygamber’imizin hayatı dersi, Türk dili ve edebiyatı dersi, temel dinî bilgiler dersi, insan hakları, vatandaşlık ve demokrasi dersi gibi zorunlu derslerimizde, bununla beraber temel yaşam becerileri, Türk sosyal hayatında aile, ahlâk ve yurttaşlık eğitimi, görgü kuralları ve nezaket ve adabımuâşeret derslerinde- bizler bu konuyla ilgili kazanımlara veya öğrenme çıktılarına yer vermiş bulunuyoruz.

Bunlarda özellikle vurgulamak istediğimiz konu, şiddetin oluşmadan önceki cinsiyet ayrımcılığını önleyici şekilde öğrencilerimize gerekli dersleri işliyoruz. Ayrıntılarını yazılı olarak arz ederiz.

Birkaç soru vardı, hızlıca onlara da değinerek konuşmamı tamamlamak istiyorum. “Müfredatta yaratıcılık eğitimi ne düzeyde veriliyor?” şeklindeydi. Okul öncesinden itibaren ilkökul programlarında yaratıcılık eğitime bizde “doğrudan yaratıcılık” şeklinde yer verilmektedir. Hayat bilgisi dersi bunu görüyoruz, ilkökul fen bilgisi derslerinde bununla alakalı üniteler ve temalar olduğunu görüyoruz. Buna bağlı olarak, tabiatla çocuğun bağıyla ilgili de fen bilimleri, sosyal bilgiler, hayat bilgisi dersleri gibi çevre bilinci, doğayı koruma, sürdürülebilirlik hedefleri doğrultusunda yaşadığı çevreyi, doğayı tanıtan etkinlikler, şiir, hikâye aracılığıyla tabiatla doğrudan bağ kurmaları, okul temelli programlamalarla birlikte çevresiyle temas edecek uygulamaların hayata geçirilmesine ilişkin çok sayıda uygulama söz konusudur. Doğrudan 2’nci ve 3’üncü sınıf seviyelerinde doğa ve çevre konularımız vardır ve öğrenme çıktıları da bu bağlamda şekillenmiştir.

Bağımlılıkla mücadele konusunda da doğrudan bağımlılıkla mücadele konusuna ilişkin konularımız olmakla birlikte tüm kademelerde bizler bu “öğrenme çıktısı” diye ifade ettiğimiz yerlerde çocukların öğrenme yaşantısını düzenlerken öğretmenlerimizle farklı derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilmiş yani bağımsız bir şekilde bağımlılıkla mücadele konusunu ele almak yerine farklı dersler içerisinde -fizik, kimya, biyoloji, fen bilimleri, sosyal bilgiler gibi dersler içerisinde- bu konuda etkinlikler yazmış durumdayız. Bunun içerisinde bağımlılığın bir türü ve sonucu olarak da görebileceğimiz dijital zorbalık konusunda da doğrudan “siber zorbalık” kavramını kullanarak gerçekleştirdiğimiz etkinlikler söz konusudur. Sosyal bilgiler dersi veya Türkçe derslerinde bunların örneklerini yazılı olarak sizlere arz ederiz.

Son olarak şunu ifade etmek isteriz ki bir de tarımla ilgili bir konu vardı. Sosyal bilgiler, coğrafya, fen bilimleri, biyoloji ders kitaplarında tarımın tarihsel, ekonomik, çevresel ve sosyal boyutları açısından da ele aldığımız etkinliklerimiz ve içeriklerimiz söz konusudur. Hukuk ve adalet dersi hakkında da 6’ncı ve 7’nci sınıflarda böyle bir dersimiz var. Bununla beraber ortaöğretim düzeyinde temel hukuk bilgisi 10-11 ve 12’nci sınıflarda yer almaktadır. Burada hukukun, bireyin ve toplumun hayatındaki önemini kavratmak, öğrencilerin temel insan haklarını ve anayasal haklarını öğrenmelerini sağlamak, adalet ve eşitlik ilkeleri doğrultusunda bir vatandaşlık bilinci geliştirmek amacı güdülmektedir ve bunların tamamını gerçekleştirirken -biraz önce konularda bahsedildi- Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi söz konusu Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında; adalet, saygı ve sorumluluk temelinde. Burada 20 tane değerimiz var ve bu değer mündemiç olarak tüm derslerde ilgili dersin kazanımlarını ya da bileşenlerini ilişkilendirerek öğrenme yaşantısı oluşturma yoluyla öğrencilerin doğrudan aktif olacağı etkinlikler üzerinden bu değerler temin edilmektedir. Burada da cinsiyete dayalı ayrımcılığın önlenmesine ilişkin konular ve başlıklar yer almaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

Başkan Vekilimiz Sayın Erdoğan, buyurun.

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) - Ben, Talim Terbiye Kurulu Başkanımızın söylediklerine bir katkı sunmak ve açmak için söylemek isterim. Çok hızlı konuştuğunuz için belki söyleyemediniz. Serap Hocam söyledi, o yaratıcı konusundaki şeyler böyle didaktik şekilde değil de -benim 2 çocuğum devlet okulunda, oradan biliyorum- öğretmenlerimizin oradaki verilenleri uygulamalı olarak... Örneğin, dürbün yapımı, mesela teleskop yapımı, yıldız gözlemi gibi birçok konuda uygulamalı olarak çocukları teşvik ettikleri güzel modeller var. Sanki çok

“Didaktik olarak ünitelere veriyoruz.” gibi anlaşılmış olabilir, onun önüne geçmek için bir açıklama yaptım. Öğretmenlerimiz sağ olsun, o konuda gerçekten çok mahirler.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Çok teşekkürler.

Sayın Bakanım, buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ben Asuman Hanım’ın bıraktığı yerden bir cümleyle... Aslında Talim Terbiye Kurulu Başkanımız eksik bırakmadı ama teknik ifade ettiği için eksik kalmış gibi oldu. Bizim başından beri söylediğimiz, beceri temelli yani uygulama odaklı eğitime geçtik dediğimiz şey tam da sizin açıkladığınız şey. Yani biz artık bilgiyi edinmeyi değil, çocuklarımızın bilgiyi gündelik hayatta da kullanabilecekleri uygulamalı bir metodolojiyi kabul ettik. Dolayısıyla, mantığımız bu olduğu için onu başta bir varsayım olarak kabul ettik.

Şimdi, ben, genel anlamda birkaç şey söyleyeceğim Başkanım. Bir kere, soruların hepsini not aldık biz, bütün sorulara yazılı olarak cevap vereceğiz. Bunun ötesinde, sorularında “Yazılı olarak değil de yüz yüze konuşalım.” diyen milletvekilimiz varsa hepsini davet ediyorum, Bakanlıkta tek tek konuşabiliriz. Yani, bu ortamda, böyle karşılıklı olmuyor; kapım herkese açık, buyursunlar, gelsinler, her şeyi açık açık konuşabiliriz, hiçbir çekincemiz, sıkıntımız yok. Bunu bütün samimiyetimle söylüyorum.

Bir noktanın altını çizmek istiyorum: Ben, Millî Eğitim Bakanlığında hiçbir olay olmuyor yani okullarımızda hiç bu tür problemler olmuyor demiyorum zaten. Ben şunu anlatmaya çalışıyorum, bizim yaklaşımımız şu: 65-70 bine yakın okulumuz var, 1 milyon 100 bin öğretmenimiz var, 18 milyon öğrencimiz var; resmî rakamlar bunlar. Bunların her birinde, her gün bir olay olabilir. İşte, sabahleyin geldiğimde benim de gazeteden okuduğum, gazeteden gördüğüm olaylar oluyor. İyi niyetli yaklaşım şudur: Ben arandığımda bana birisi desek ki... Selçuk Bey’in örneğini verdiği Bursa’daki olaya ben haberdar olduğum gün müdahale ettim ama haberdar olmadan buna müdahale etme şansımız yok. Ben şunu iddia etmiyorum: Bizim bütün okul müdürlerimiz, bütün öğretmenlerimiz hatasız, günahsız insanlardır. Böyle demiyorum, hepimizin hataları var. İstirham ediyorum eğer eğitim topyekûn elimizi taşın altına koyacağımız ve çözüm üretmemiz gereken bir alansa, bu konulardan haberdar olduğunuzda bizi haberdar ederseniz biz gereğini yaparız. Şimdi, Selçuk Bey’in verdiği örnekte de benim Bursa’daki o okul müdürünün yaptığı şeyi tasvip edeceğimi asla düşünmezsiniz, zaten öyle bir şeyi tasvip etmiyorum. Duyduğumuz an tedbirini aldık. Selçuk Bey eksik söylediği için bu faslı açtım. Soruşturma devam ediyor. Sadece, soruşturmanın selameti açısından 2 öğretmen arkadaşımız da geçici yer değişikliğine tabi tutuldu. Yani soruşturmanın sonucunda öğretmen ya da müdür hangisi suçlu bulunursa o disiplin cezası alır, diğeri hayatına devam eder, problemimiz yok. Bizim başka bir ödevimiz daha var, yerinde kalan öğretmen arkadaşımızın da herhangi bir mobbing, taciz, şiddet ve benzeri bir şeye maruz kalmaması için talebi doğrultusunda onun da yerini değiştirebiliriz, burada bir sıkıntımız yok. Ama ben tekrar şunun altını çizeyim: Bu konuları bizimle paylaşırsanız -yani biz gerçekten diyaloga açığız, milletvekilliği yapmış bir Bakan Yardımcımız var- anında, sizden haber geldiği an bütün il müdürlerimizle, ilçe müdürlerimizle diyalog kurarak bunu çözebilir; hassasiyetlerimiz, yaklaşımımız aynı. Sadece şunu istirham ediyorum: Bakın, defalarca kendimi ifade etmek zorunda kaldım; cemaat, tarikat, vakıf, dernek... Bakın, açık açık söylüyorum, niyet okuyuculuk yapmaya gerek yok, ben pozitif hukuk açısından bakıyorum, pozitif hukukun veri kabul ettiği şeyleri değerlendiriyorum, onun dışındakilerle ilgilenecek bir şeyim yok.

İki tane konu var Başkanım, burada çok dile getirildi, hem kız çocuklarının okullaşması açısından hem de özellikle yaygın eğitim kapsamındaki kursiyerlerle ilgili. Yaygın eğitimdeki, halk eğitim merkezlerindeki mevzuyla ilgili şunu söyleyeyim; ben bu Bakanlıkta beş buçuk yıl müsteşarlık yaptım, bu sistem şöyle yürütür arkadaşlar: Biz her yıl bütçeye -bu yılki bütçemiz de dâhil- bir iz rakam koyarız yani bu yıl hayat boyu öğrenme kapsamında kaç saat kurs açılacağını bilemeyiz, bilmediğimiz için bir rakam konulur. Mesela, geçen yıl -yanlış hatırlamıyorsam- 65 milyon saat kurs açmayı 2024 yılı bütçemize koymuştuk fakat yıl içerisinde daha fazla kurs açılabilir, daha az açılabilir. Daha az açılırsa zaten para, bütçeye konulan kaynak hazineye iade ediliyor. Daha çok kurs açılırsa Hazine ve Maliye Bakanlığı bize bütçüstü ödeme mekanizmalarıyla bizim kurs açan arkadaşlarımızın kurs ücretlerini öderdi ama -bu yıl yani 2024 yılında yaklaşık olarak 109 milyon saat kurs açıldı, 65 milyon saat bizim bütçede kalemimiz var- Cumhuriyet Halk Partisi -gayet doğal- Anayasa Mahkemesinde bütçe dışı harcamayla ilgili bir iptal davası açtı, iptal edildikten sonra hukuken o usta öğreticilere ek ders ücreti ödeyecek mekanizmamız kalmadı; sorunun kaynağı burası. Dolayısıyla, bu yıl 2025 bütçesi... Bunu izah etmek istedim, bu birincisi.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Çok özür dilerim Bakanım, Çankaya Belediyesi sizden talep ettiğinde... Yıllardır Çankaya Belediyesi halk eğitim merkezlerine öğretmen talep ediyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Evet, sadece Çankaya Belediyesi değil, bütün belediyeler. Bakın...

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Ben bu örneği veriyorum burayı bildiğim için; bununla ilgili ben de size soru önergesi verdim, yanıtı da yanımda.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Aliye Hanım, doğru. Bakın, ben illere de gidiyorum, AK PARTİ’li belediyeler de aynı soruyu soruyorlar bize, Mustafa Bey yanımızda, Adıyaman’da da aynı şeyleri yaşadık. Bakın, burada mesele o, bu değil; mesele, biz 65 milyon saat limiti -yanlış hatırlamıyorsam- eylül başında veya ağustos başında doldurduk, o limiti aşamadığımız için, ödeyemediğimiz için kursları açmadık, açamadık, mevzu bu. 2025 bütçesinde onu Hazine ve Maliye Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığıyla beraber çözüyoruz.

İkinci konu, taşımayla ilgili yaptığımız yönetmelik değişikliği de yanlış anlaşılıyor. Sanki 30 kilometreden sonraki öğrenciyi taşıymıyormuşuz gibi bir algı var, bu yanlış. Bakın, kaç kilometre olursa olsun, çocuk eğer bir eğitime erişme problemi varsa biz onun problemini çözüyoruz. Çözmediğimiz ne? Veli bize diyor ki: “Benim çocuğum -ben Ankara için söylüyorum örnek olsun diye- Kalecik’te yaşıyor ama Mamak’taki bir okula gidecek.” Niye ben bu çocuğu 50 kilometre, 60 kilometre götürüyorum? Ben diyorum ki: “30 kilometrelik bant içerisinde çocuğu göndereceğimiz bir okul varsa o okula göndereceğiz.” 30’dan sonraysa, 30’dan sonraki bir mesafeyi iradi olarak istiyorsa “Ben bu okulu tercih ediyorum, buraya gideceğim.” diyorsa biz de diyoruz ki: “O zaman biz sizi taşıyamayız.” Mevzu budur. 30 kilometrenin... Burada şunu da yapıyoruz: Bakın -bunu da açık söyleyeyim ben- bizim yaptığımız pansiyonlarımız var, pansiyonlarımızda

doluluk oranları düşük. Şimdi, çocukların günde, sabahleyin kalkıp karda kışta 60 kilometre yol gidip gelmesi, bu mu doğrudur yoksa kaloriferli pansiyonlarımızda, üç öğün yemek verdiğimiz pansiyonlarımızda, hatta rehber öğretmenlerin etüt yaptığı pansiyonlarımızda kalması mı doğrudur? Biz bunu teşvik ediyoruz, diyoruz ki: “Ya, sizi 30 kilometre, 50 kilometre taşıyacağımıza gelin, burada pansiyonda kalın, hafta sonları ailenize götürelim.” Taşımayla ilgili mevzu yanlış anlaşılıyor. Bakın, o limit içerisinde yani çocuğun yasal sınırlar içerisinde toplu taşıma yoksa, başka bir okul yoksa... 50 kilometre mesafesi değil ama o tanımladığımız sınır içerisinde başka okullar varsa bu da bir kamu zararıdır. Sayıştay bize buradan kamu zararı sorgusu yazdığı için biz insanların istedikleri okullara çocuklarını göndermek durumundayız. Zorunlu eğitim, biz çocuğun eğitime erişimini sağlıyoruz ama “Şehrin diğer ucundaki X lisesine benim çocuğumu yazacaksınız, ortaokuluna yazdıracaksınız, oraya gideceksiniz.” derse bu...

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - O değil sordukumuz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Dolayısıyla taşımada bu anlamda problem yok Aliye Hanım.

Son bir şey daha söyleyeyim: Bizim -belki biraz Mustafa Bey bahsetti- hayat boyu öğrenme kapsamında Aile Okulu Programı'mız var. Lütfen, eğer vaktiniz olursa, Hayat Boyu Öğrenme ve Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının “web” sayfasında modüller var, bu modüllere bu yıl “Ebeveyn Okulu” başlığıyla bir modül daha ekledik... Yani modülden kastım da şu: Herhangi bir ücret vermeksizin hayat boyu öğrenme merkezlerimize, halk eğitim merkezlerimize aileler gidip “Ben aile okulunda şu modülü istiyorum.” deyip veya -atıyorum işte, ev yönetimi ya da özellikle evlilik aşamasında veya evliliklerin sonlanma aşamasında evliliği sürdürme üzerinde modüllerimiz var, bir sürü modül var orada- istedikleri modülleri seçip uzman öğretmen arkadaşlarımız tarafından bu modüllerin kapsadığı eğitimi alabilirler. Bunu da antrparantez söyleyeyim. Bu yıl içinde, özellikle iyi bir veli olmak üzerine yani okulda çocuğu olan kişiler veli olarak çocuklarıyla nasıl, ne tür vakit geçirirlerse doğru vakit geçirmiş olurlar üzerinden -mesela, biraz önce burada bir vekilimiz söyledi, işte, hayvan severlik üzerinden-kurgulanan modüllerimiz var; filmler hazırladık, kısa filmler; veli toplantılarında okul yöneticisi arkadaşlarımızın velilerle paylaşması için PowerPoint sunumlar hazırladık, broşürler hazırladık. Bu süreçte de böyle devam ettiriyoruz.

Ben bizi davet ettiğiniz için gerçekten teşekkür ediyorum.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Bakan, iki sorum var. Geriye dair kız çocuklarının kaç eğitim sisteminin içerisinde istismara uğradı, veri var mı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Onu da söyleyeyim.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Bir de okuldan alındıktan sonra kaç çocuk bu nedenle zorla evlendirildi? Buna dair veriyi merak ediyorum. Yani tutanaklara girsin diye sormak istedim ısrarla; yazılı da sorabilirdim elbette ama buranın çok konusu bu.

Bir de 6284 sayılı Kanun kapsamında hakkında gizlilik ve koruma kararı olan öğrencilerin okul kayıtlarında nasıl bir prosedür izleniyor?

Sayın Başkan, sizi de eleştiriyorum, burada toplantıya katkı sunmak isteyen hepimizin sesini kapattınız, açmadınız.

Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Buyurun Sayın Bakan.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Hocam, bir de bu kız çocuklarının açık lise ve örgün eğitimi hakkında....

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Şöyle: Açık liseye geçen öğrencilerin oranını istemiştik, oranına baktım; yüzde 47'si kız, yüzde 53'ü erkek yani açık liseye geçen çocuklar içerisinde. Hatırlar mısınız bilmiyorum, 2023'te göreve başladığımızda zaten benim ilk yaptığım şey açık liseye geçişi engelleyecek tedbirler almak ve ciddi oranda da düşürmüştük ama şu anda -istemese de- açık liseye geçiş rakamları geçen yıla göre çok düşük. Ben sadece sizin sorunuza cevap olsun diye o oranı istemiştik; 47'ye 53, erkekler daha çok.

Sizin sorularınızın da şu an bir kısmının cevabını bilmiyorum, ben size...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Tamam, ben yazılı olarak bekliyorum; teşekkürler.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI YUSUF TEKİN - Başkanım, teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Bakanım, çok teşekkür ederiz.

Şimdi, sevgili arkadaşlar, kınama boyutuna geçerse hepimizin stokunda epeyce kınama birikimi var. Amacımız burada birbirimizi kınamak değil; uygunluk gösterelim, hep birlikte demokratik hakları kullanalım, kendimize söz hakkı geldiği zaman konu dışına çıkarak kendi kendimizin ayağına basıp sonradan demokratik hakkın ihlali gibi bir konuya girmeyelim...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Başkan, konu dışına falan çıkmadım.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - İzin verin.

Sayın Bakanımıza ve beraberindeki değerli temsilcilere çok teşekkür ediyoruz. Bir de bir önerimiz var...

ADALET KAYA (Diyarbakır) - AKP vekilleri müsaade bile istemeden söz haklarını kullandılar, cevap haklarını kullandılar, biz neden kullanamıyoruz?

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - İzin verin ve disiplini bozmayın, burası Genel Kurul değil.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Evet, burası Komisyon.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Sayın Kaya, burası Genel Kurul değil. Genel Kurulda her türlü konuşma yapılıyor ama Araştırma Komisyonumuzda araştırma konusuyla ilgili konuşuluyor; burası her sözün söyleneceği bir Komisyon değil.

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Tam da bu Komisyonun konusu olan konularla ilgili konuşuyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU - Adımız “Şiddeti Önleme Komisyonu” ve birbirimize karşı da Başkanlık Divanına karşı da şiddet kullanmamanızı öneriyorum.

Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyorum. Bir de önerim var. Gördüğüm kadarıyla -dün Aile Bakanımız da buradaydı, aynı şeyi söyledi- galiba çağımızda algılar olguların önüne geçtiği için bilgileri tam olarak anlatamama sıkıntısı her birimde, bakanlıkta, özel sektörde, medyada yaşanıyor. O yüzden, buna belki bir... Yok “uzay çağı” “bilgisayar çağı” “eğitim çağı” diye herkes istediği adı veriyor çağımıza ama bir dezenformasyon çağında ya da yaygın adıyla belki bir “post-truth” çağında yani gerçekötesi çağda, daha açık ifadesiyle de yanlışların doğru olarak sunulduğu, verilen bilgilerin araştırılmadan gerçek olarak kabul edildiği bir çağda yaşıyoruz. Bu nedenle -dün Komisyonunda Aile Bakanımıza da söylediğimiz gibi- belki her bakanlığımızda dezenformasyonla mücadele birimi merkezi kurulursa... İşte, yanlış algılamaları önlemek, yapılan faaliyetlerin doğru anlatılması, doğruların doğru olarak anlatılması çok önemlidir.

Çok teşekkür ediyoruz.

Komisyonumuzun gündeminde başka bir konu bulunmadığı için toplantıyı kapatıyorum.

Saygılar sunuyorum.

Kapanma Saati: 15.12